

คู่มือโครงการตามตัวชี้วัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ: ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
ประเด็น การเกษตร
เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : ประเด็น (O3) การเกษตร
เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า
แผนย่อยของแผนแม่บทฯ 3.1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) O30101 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น
- 1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ภาคการเกษตร ในปี 2565 มีมูลค่าสูงถึง 1,532 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งผลไม้นับว่าเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญและสร้างชื่อเสียงมากที่สุดให้กับประเทศไทย รวมถึงในด้านการเป็นอาชีพหลักและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและยังเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมแปรรูป ซึ่งในแต่ละปีการส่งออกผลไม้สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก ประเทศไทยปลูกไม้ผล 57 ชนิด พื้นที่ประมาณ 7.3 ล้านไร่ ผลผลิตปีละประมาณ 11.25 ล้านตัน ผลผลิตร้อยละ 80 บริโภคผลสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคของประชากรภายในประเทศ อีกร้อยละ 20 ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ในปี 2565 มีมูลค่าส่งออกผลไม้สดและผลิตภัณฑ์สูงถึง 214,104 ล้านบาท ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสหรัฐอเมริกา และพบว่าภาวะทางเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทย ปี 2565 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาสินค้าพืชหลายชนิดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่องจูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่การเพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลกทำให้เกษตรกรที่ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพก็มักประสบปัญหาคุณภาพผลผลิตต่ำ ปัญหาราคาตกต่ำในช่วงฤดูการผลิตเนื่องจากมีผลผลิตหลายชนิดออกกระจุกตัวในช่วงเวลาเดียวกัน อีกทั้งต้นทุนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการผลิต แรงงาน ค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานทำให้ประเทศไทยนับวันยิ่งประสบกับปัญหาสภาวะการแข่งขันที่มีข้อกำหนด เงื่อนไขการกีดกันทางการค้าที่เข้มงวดขาดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ประกอบกับมีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศที่มีมากขึ้น ไม่มีคุณภาพและแย่งส่วนแบ่งตลาดสินค้าเกษตรไทย จึงทำให้เกิดการเรียกร้องความช่วยเหลือจากภาครัฐในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการผลิตอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานจะเป็นการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอีกด้วย ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบายสำคัญในการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ ส่งเสริมให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม

และทรัพยากรในพื้นที่ โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของประชาชนชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น นับตั้งแต่ปี 2562 – 2566 ในพื้นที่ผลิตไม้ผลคุณภาพ 40 จังหวัดครอบคลุมภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่การผลิตไม้ผลเศรษฐกิจที่มีศักยภาพของประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถบริหารจัดการผลผลิตและจัดทำแผนการผลิตในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จ สามารถผลักดันและส่งเสริมให้ผลไม้อัตลักษณ์ที่หลากหลายโดดเด่นในเรื่องรสชาติคุณภาพ และมีเรื่องราว เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ได้อย่างยั่งยืน เป็นการช่วยสร้างอาชีพ สร้างรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มั่นคง สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนายกระดับเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indications) ต่อไป จากการดำเนินงานโครงการที่ประสบความสำเร็จ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่นครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการใน 4 ชนิดสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง จังหวัดพิษณุโลก ทูเรียนในวงระนอง จังหวัดระนอง ทูเรียนจันทน์ จังหวัดจันทบุรี และทุเรียนหมอนทองระยอง จังหวัดระยอง เพื่อนำผลการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จนี้ไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและขยายผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้ครอบคลุมสินค้า พื้นที่และผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น

ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีความเชื่อมโยงกับแผนในทุกมิติโดยมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น กรมวิชาการเกษตร ในเรื่องการสร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเทคโนโลยีการเกษตร โดยศึกษา วิจัยและพัฒนาพืชตั้งแต่ต้นน้ำไปตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อยกระดับและพัฒนาผลผลิตพืชให้มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค กรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องในการสร้างกระบวนการของสหกรณ์ให้เกิดความเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำให้กับภาคการเกษตร ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ในการจัดการระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร ตลอดห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่ กระบวนการส่งเสริมการผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการสินค้า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ โดยสามารถเป็นจุดรวบรวมและจัดขึ้นคัดแยกผลไม้อัตลักษณ์ตามเกรดคุณภาพ รวมไปถึงสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร
- 3.2 เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพัฒนาช่องทางการตลาด
- 3.3 เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานในพื้นที่สำหรับการพัฒนาสินค้าไม้ผลตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน แข่งขันทางการตลาดได้
- 3.4 เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยมาตรฐานการรับรอง GI

4. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินการ

4.1 เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 1,550 ราย รายละเอียดแยกตามภาค ดังนี้

ภาค	จำนวนจังหวัด	จำนวนกลุ่ม	จำนวนเกษตรกร (ราย)/กลุ่ม	เป้าหมายเกษตรกรรวมทั้งสิ้น (ราย)
เหนือ	17	17	30	510
ตะวันออก	9	9	40	360
ใต้	10	10	50	500
ใต้ชายแดน	4	4	45	180
รวม	40	40	-	1,550

4.2 พื้นที่ดำเนินการแบ่งตามพื้นที่ระดับภาคที่เป็นแหล่งผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ รวมทั้งสิ้น 40 จังหวัด ประกอบด้วย

ภาค	จำนวนจังหวัด	รายชื่อจังหวัดที่เป็นพื้นที่ดำเนินการ	
เหนือ	17	(1) จังหวัดเชียงราย (2) จังหวัดเชียงใหม่ (3) จังหวัดเพชรบูรณ์ (4) จังหวัดแพร่ (5) จังหวัดแม่ฮ่องสอน (6) จังหวัดกำแพงเพชร (7) จังหวัดตาก (8) จังหวัดนครสวรรค์	(9) จังหวัดน่าน (10) จังหวัดพะเยา (11) จังหวัดพิจิตร (12) จังหวัดพิษณุโลก (13) จังหวัดลำปาง (14) จังหวัดลำพูน (15) จังหวัดสุโขทัย (16) จังหวัดอุตรดิตถ์ (17) จังหวัดอุทัยธานี
ตะวันออก	9	(1) จังหวัดนครนายก (2) จังหวัดปราจีนบุรี (3) จังหวัดสระแก้ว (4) จังหวัดฉะเชิงเทรา	(5) จังหวัดจันทบุรี (6) จังหวัดระยอง (7) จังหวัดตราด (8) จังหวัดชลบุรี (9) จังหวัดสมุทรปราการ
ใต้	10	(1) จังหวัดชุมพร (2) จังหวัดระนอง (3) จังหวัดสุราษฎร์ธานี (4) จังหวัดนครศรีธรรมราช (5) จังหวัดภูเก็ต	(6) จังหวัดพังงา (7) จังหวัดกระบี่ (8) จังหวัดพัทลุง (9) จังหวัดตรัง (10) จังหวัดสตูล
ใต้ชายแดน	4	(1) จังหวัดสงขลา (2) จังหวัดยะลา	(3) จังหวัดปัตตานี (4) จังหวัดนราธิวาส

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

5.1.1 จัดสัมมนาสร้างความเข้าใจโครงการและพัฒนาความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ ดำเนินการโดย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เสนอขออนุมัติโครงการและดำเนินการจัดสัมมนาสร้างความเข้าใจโครงการ/การพัฒนาความรู้และศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการไม้ผลในรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีเนื้อหาหลักสูตรที่มาจากการสำรวจสอบถามความต้องการจากบุคคลเป้าหมาย ครอบคลุมการพัฒนางานและความรู้วิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาไม้ผลอัตลักษณ์ และการบริหารจัดการผลไม้แบบเบ็ดเสร็จ โดยมีบุคคลเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอที่รับผิดชอบงานโครงการไม้ผล รวม 40 จังหวัด ใน 3 ภูมิภาค (ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคใต้) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง โดยการกำหนดรูปแบบการสัมมนาดังกล่าวเป็นการดำเนินการในรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2) ดำเนินการภายในไตรมาส 1 โดยการจัดสัมมนาในรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น ถ่ายทอดความรู้ผ่านระบบออนไลน์และ/หรือออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom Google Meet หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ และ/หรือถ่ายทอดสดในการศึกษาดูงานเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ ตามความจำเป็นและความเหมาะสม เป็นต้น

3) สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร รายงานสรุปผลการจัดสัมมนาเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรภายในไตรมาสที่ 2 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.1 คือ
 รูปเล่มรายงานผลการจัดสัมมนาเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร
 (สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการ)

5.1.2 จัดประชุมสร้าง Core Team เพื่อเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ดำเนินการโดย สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง , สสก.ที่ 5 จังหวัดสงขลา และ สสก.ที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) กลุ่มส่งเสริมไม้ผล สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตรร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกันจัดให้มีการสร้าง Core Team เพื่อเป็นแกนหลักในการคิด วิเคราะห์ กำหนดรูปแบบการทำงานในภาพรวมของโครงการทั้งระบบ โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรประจำแต่ละเขต ทำหน้าที่เป็นประธานคณะทำงานและมีผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นคณะทำงานซึ่งมาจากนักวิชาการเกษตร/นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในส่วนกลาง เขต จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เกษตรกร และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม โดยองค์ประกอบคณะทำงานมีไม่น้อยกว่า 30 คน

2) เนื้อหาหน้าที่ Core Team ต้องร่วมจัดทำ คือ กำหนดรูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ซึ่งประกอบด้วย

(1) ประเด็นเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสม (Impact point) ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ

(2) การสร้างทีมงานเพื่อออกแบบและเป็นวิทยากรกระบวนการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่ให้กับเกษตรกรได้

(3) ออกแบบ รวบรวม และสรุปผล ทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และแบบประเมินผลก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ

(4) บูรณาการการทำงานร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรอื่น ๆ เพื่อร่วมพิจารณาคัดเลือกจังหวัดและสินค้าเข้าร่วมงานส่งเสริมการบริโภคสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีแบบบูรณาการ รายละเอียดตามกิจกรรมที่ 5.3.1

(5) วิเคราะห์และพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ในพื้นที่จากการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา เพื่อเป็นต้นแบบให้ส่วนกลาง -เขต-จังหวัด ร่วมกันดำเนินการถอดบทเรียนด้วยวิธีการ Focus group เพื่อนำปัจจัยแห่งความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่อไป

** อนึ่ง ขอให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขต แจ้งจังหวัดพื้นที่เป้าหมายจากการพิจารณาของ Core team ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายหลังจากประชุม Core team ครั้งที่ 1 เสร็จสิ้น เพื่อกรมจะได้โอนจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเป้าหมายสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดงานประชาสัมพันธ์เปิดฤดูกาลผลไม้อัตลักษณ์ฯ รายละเอียดตามกิจกรรมที่ 5.3.3 **

3) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรผู้รับผิดชอบในแต่ละเขต ดำเนินการจัดประชุมสร้าง Core Team ตามองค์ประกอบที่กำหนดในรูปแบบคณะทำงาน จำนวน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 สร้างความเข้าใจร่วมกัน กำหนดเป้าหมายชนิดสินค้า กำหนดเนื้อหาหลักสูตรประเด็นเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสมในการพัฒนาความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร บูรณาการการทำงานร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรอื่นเพื่อเลือกจังหวัดและสินค้าเข้าร่วมงานส่งเสริมการบริโภคสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ คุณภาพดีแบบบูรณาการ วิเคราะห์และพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้ส่วนกลาง - เขต - จังหวัด ร่วมกันดำเนินการถอดบทเรียนประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา กำหนดรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันในการขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 1 - 2 ทั้งนี้ การถอดบทเรียนศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม 2567

ครั้งที่ 2 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาในปีต่อไป ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3 - 4

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.2 คือ

1. คำสั่งคณะทำงาน Core Team ระดับภาค
2. หลักสูตรพัฒนาเจ้าหน้าที่และเกษตรกรในโครงการ
3. รูปเล่มสรุปผลการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ในพื้นที่
4. รูปเล่มรายงานสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ ปี 2567 ทะเบียนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และผลการประเมินเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร

(สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละเขต ดำเนินการ)

5.1.3 จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาความรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพเจ้าหน้าที่ไม้ผลในระดับพื้นที่ ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง , สสก.ที่ 5 จังหวัดสงขลา และ สสก.ที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่
วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการจัดสัมมนาตามข้อสรุปหลักสูตรที่ได้จากข้อ 5.1.2 จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 3 วัน/ครั้ง (รวมวันเดินทาง) โดยมีบุคคลเป้าหมาย 80 คน

2) รูปแบบการดำเนินการจัดสัมมนาให้ประเมินจากสถานการณ์ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์ ดำเนินการไตรมาส 1 – 2

3) กรณีจัดในรูปแบบ New Normal สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom Google Meet หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ตามความเหมาะสม หากมีการศึกษาดูงานสามารถถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึงการเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวน การใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

4) สรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.3 คือ

1. รูปแบบการดำเนินการจัดสัมมนา ระยะเวลา สถานที่จัดสัมมนา และองค์ความรู้เน้นหนักในการพัฒนาเจ้าหน้าที่
  2. สรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ภายในไตรมาสที่ 4
- (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละเขต ดำเนินการ)

5.2 พัฒนากาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

5.2.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดคัดเลือกเกษตรกรจากแปลงใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มปรับปรุงคุณภาพ หรือเกษตรกรที่มีศักยภาพในพื้นที่ที่สามารถทำการผลิตสินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ในแต่ละภาค จังหวัดละ 1 กลุ่ม ประกอบด้วย

ภาค	จำนวนจังหวัด	จำนวนกลุ่ม	จำนวนเกษตร (ราย)/กลุ่ม	เป้าหมายเกษตรกรรวมทั้งสิ้น (ราย)
เหนือ	17	17	30	510
ตะวันออก	9	9	40	360
ใต้	10	10	50	500
ใต้ชายแดน	4	4	45	180
รวม	40	40	-	1,550

โดยมีทิศทางเป้าหมายและแผนพัฒนากาเกษตรกรที่ได้หรือร่วมกันในข้อ 5.1.2 ทั้งนี้ ควรเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะผลิตไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ชนิดเดียวกัน และมีศักยภาพสามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ อาจจะเป็นชนิดไม้ผลเดิมที่ได้ดำเนินการแล้วในปี 2562 - 2566 หรือชนิดไม้ผลใหม่ที่ได้มีการพิจารณาร่วมกันแล้วว่า มีศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่งผลทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) จัดทำทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และแบบประเมินผลก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันจากการประชุมคณะทำงาน Core Team ในข้อ 5.1.2

3) ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสม (Impact point) ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ จำนวน 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 300 บาท/ราย/วัน ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 อย่างน้อยร้อยละ 60 ของเป้าหมายเกษตรกรที่ได้รับ และเสร็จสิ้นภายในไตรมาสที่ 2

4) รูปแบบการดำเนินการจัดอบรมให้ประเมินจากสถานการณ์ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ กรณีจัดในรูปแบบ New Normal สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom Google Meet หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ตามความเหมาะสม หรือหากมีการศึกษาดูงานสามารถถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึงการเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวนการใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

5) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e- project และบันทึกลงในแบบ กสก. ทันทีที่ดำเนินการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยรายงานทั้งผลปริมาณงาน-การใช้เงิน ภายในไตรมาสที่ 3 และสรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.1 คือ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และ แบบประเมินผลก่อน-หลัง (1,550 ราย/40 กลุ่ม)
- 2) เนื้อหาหลักสูตรในการอบรมจากการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงปลูกของตนเอง
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e-project และแบบ กสก. ภายในไตรมาสที่ 3
(สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.2.2 พัฒนาความรู้แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์กับแหล่งผลิตอื่น ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง , สสก.ที่ 5 จังหวัดสงขลา และ สสก.ที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี จากข้อ 5.2.1 ที่มีศักยภาพ จำนวน 20 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการจากสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวนรวม 3 คน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการจากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

2) กรมส่งเสริมการเกษตรได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของจังหวัด/อำเภอ และคณะผู้จัดประกอบด้วย ภาคเหนือ วงเงิน 1,156,000 บาท ภาคตะวันออก วงเงิน 612,000 บาท และภาคใต้ วงเงิน 952,000 บาท ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3 - 4

3) รูปแบบการดำเนินการพัฒนาความรู้ให้ดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน หากประสงค์จะจัดในรูปแบบ New Normal สามารถถ่ายทอดความรู้ผ่าน แอปพลิเคชัน Zoom Google Meet หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ตามความเหมาะสม หากมีการศึกษาดูงานสามารถถ่ายทอดสดเพื่อให้เห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึงการเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวน การใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

4) การพิจารณาจำนวนวันในการดำเนินการพัฒนาความรู้เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนด ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขตซึ่งเป็นผู้จัดเป็นผู้พิจารณาตาม ความจำเป็นและความเหมาะสม ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้

5) การกำหนดประเด็นการพัฒนาความรู้ให้มีความสอดคล้องกับสินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของจังหวัดในแต่ละภาคของตนเองกับในแหล่งผลิตอื่น มีประเด็นเน้นให้เห็นถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิต การตลาด การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การบริการการท่องเที่ยว หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมที่ได้วิเคราะห์ร่วมกันจากคณะทำงาน Core Team ตามข้อ 5.1.2

6) กลุ่มเป้าหมายถอดองค์ความรู้ที่ได้รับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ส่งให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบในแต่ละเขตรวบรวม เพื่อรายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.2 คือ
- องค์ความรู้ที่ได้รับที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ โดยรายงานผลในคณะทำงาน Core Team (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละเขต ดำเนินการ)

5.2.3 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด หรือสำนักงานเกษตรอำเภอ

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (Precision Farm) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1) เป็นสถานที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความพร้อมในการพัฒนาแปลงการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน เกิดเป็นแปลงเกษตรอัจฉริยะ (Precision Farm) สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเพื่อขยายผลสู่แปลงสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการคนอื่น ๆ ได้ ภายในจังหวัดหรือจังหวัดอื่น ๆ

1.2) เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ตามที่ได้กำหนดไว้ มีผลผลิตต่อเนื่องกันไม่ต่ำกว่า 2 ฤดูกาลผลิต

1.3) ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เพียงพอสำหรับใช้ในการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับพื้นที่ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังออกดอก ติดผล จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.4) เป็นแปลงที่อาจอยู่ติดถนน หรือพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้คนผ่านไปมาสามารถมองเห็นได้

1.5) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความพร้อม ขยันหมั่นเพียร เสียสละ สามารถเป็นวิทยากรอบรมได้เป็นอย่างดีและหรือ/ขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในการดำเนินการ ตลอดจนคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

2) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดังนี้

2.1) จัดทำแปลงเรียนรู้บนพื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในพื้นที่ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายแปลงละ 50,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ คำวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน ถูห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็น โดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุครุภัณฑ์ ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3 - 4

2.2) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ขนาด 1 เมตร x 1.5 เมตร ปรากฏรายละเอียด ประกอบด้วย ชื่อเจ้าของสวน ที่ตั้งสวน และชื่อแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานชนิดใด เช่น แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....) จังหวัด..... รายละเอียดตาม เอกสารแนบ 1

3) จัดทำข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานตามแบบใน เอกสารแนบ 2 โดยเสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นทำเนียบแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานประจำภาคของตนเอง จำนวน 1 เล่ม

4) สรุปผลการดำเนินงานโดยรายงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.3 คือ

- 1) แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน พื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่
- 2) ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัดละ 1 แปลง เสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขตที่รับผิดชอบรวบรวม (สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.2.4 พัฒนาศักยภาพแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลอัตลักษณ์ ดำเนินการโดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง , กระบี่ , สุราษฎร์ธานี , ยะลา , เชียงใหม่ และจังหวัดอุดรธานี

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดที่เกี่ยวข้องในแต่ละภาคเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน Core team และเข้าร่วมประชุมคณะทำงาน Core Team ตามข้อ 5.1.2 เพื่อรายงานผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และแผนการจัดทำ/พัฒนาศักยภาพแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลอัตลักษณ์ ปี 2567

2) ดำเนินการพัฒนาศักยภาพแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ในแต่ละภาคของตนเองตามผลสรุปที่ได้ประชุมร่วมกันจากคณะทำงาน Core Team โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงพัฒนาศักยภาพแปลงฯ (ศูนย์ฯ เชียงใหม่, อุดรธานี, กระบี่, สุราษฎร์ธานี, ยะลา, ระยอง) แปลงละ 250,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำแปลงป้ายระบุข้อมูล ค่าต้นพันธุ์ใหม่หรือเสื่อมสภาพ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอริโมน ถุงห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าจัดทำเอกสารวิชาการ ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็น โดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุครุภัณฑ์ ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3 - 4

3) จัดทำรูปเล่มสรุปรายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรภายในไตรมาสที่ 4 และรายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.3 คือ

1. แปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลอัตลักษณ์ 6 แปลง
2. รูปเล่มรายงานเสนอกรมส่งเสริมการเกษตร ภายในไตรมาสที่ 4 (ศูนย์ปฏิบัติการที่รับผิดชอบในแต่ละภาค ดำเนินการ)

5.3 พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค

5.3.1 จัดงานส่งเสริมการบริโภคสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีแบบบูรณาการ ดำเนินการโดย สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา เป็นเจ้าภาพการจัดงานโดยบูรณาการร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

- ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกสินค้าผลไม้อัตลักษณ์หรือผลไม้อื่น ๆ ทั้งผลผลิตสดหรือแปรรูปที่มีศักยภาพจากทั้ง 40 จังหวัด เพื่อร่วมจัดงานส่งเสริมการบริโภคไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีแบบบูรณาการร่วมกัน

- ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกสถานที่และรูปแบบการจัดงานประชาสัมพันธ์ฯ ให้พิจารณาได้ตามความเหมาะสมโดยประเมินจากสถานการณ์ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งสามารถดำเนินการทั้งในรูปแบบปกติ

และ/หรือผสมผสานรูปแบบออนไลน์เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ ขอให้เน้นการจัดประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ และการ Live สดเพื่อกระตุ้นการบริโภค เป็นหลัก ซึ่งสามารถเพิ่มเติมกิจกรรมอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมภายใต้เงื่อนไขเพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค และควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อก่อนฤดูกาลและในระหว่างฤดูกาลผลิตของผลไม้ สำหรับช่วงเวลา จำนวนวัน จำนวนครั้ง ตลอดจนสถานที่ในการจัดงาน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและความเหมาะสม โดยขอให้บูรณาการการทำงานร่วมกันของทั้ง 3 เขต ผ่านคณะทำงาน Core team ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา โดยนำประเด็นการพิจารณาเข้าสู่การประชุม Core team ครั้งที่ 1

2) รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.3.2 คือ
 ผลการจัดงานส่งเสริมการบริโภคไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีแบบบูรณาการ จำนวน 1 เรื่อง
 ภายในไตรมาสที่ 4
 (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละเขต ดำเนินการ)

5.3.2 จัดทำสื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ผลไม้ไทย ปี 2567 ดำเนินการโดย *สำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร* เป็นการจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ผลไม้ไทย ปี 2567

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.3.2 คือ
 สื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ผลไม้ไทย

5.3.3 จัดงานประชาสัมพันธ์เปิดฤดูกาลผลไม้อัตลักษณ์สู่การเชื่อมโยงงานส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการโดย *สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี/พิษณุโลก/ระนอง และจังหวัดเป้าหมายจากการพิจารณาของ Core team จากกิจกรรมที่ 5.1.2*

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดงานประชาสัมพันธ์เปิดฤดูกาลผลไม้อัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นในสินค้าอัตลักษณ์ต้นแบบจากการที่กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับเกษตรกรกลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี 2566 ที่ผ่านมา 3 ชนิดสินค้า ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง จังหวัดพิษณุโลก ทุเรียนในวงระนอง จังหวัดระนอง และ ทุเรียนจันทน์ จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดเป้าหมายที่ได้จากการพิจารณาของ Core team เพิ่มเติมอีก 3 จังหวัด จาก 3 ภาค สอดคล้องตามกิจกรรมที่ 5.1.2 เพื่อประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แสดงออกถึงเรื่องราว ความโดดเด่น ความแตกต่างเชิงพื้นที่รวมถึงศักยภาพและคุณภาพสินค้า และขยายผลความสำเร็จของการขับเคลื่อนงานสินค้าเกษตรอัตลักษณ์สู่งานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาการสถาบันเกษตรกร หรืองานอื่น ๆ โดยดำเนินการจัดงานเปิดฤดูกาลผลไม้อัตลักษณ์ จำนวน 1 ครั้ง วงเงิน 50,000 บาท ดำเนินการไตรมาส 2-3 โดยพิจารณาความสอดคล้องกับฤดูกาลการผลิตผลไม้ชนิดนั้น ๆ ทั้งนี้ รูปแบบกิจกรรมและกำหนดการให้พิจารณาได้ตามความเหมาะสมโดยประเมินจากสถานการณ์ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ในขณะที่นั้น ซึ่งสามารถดำเนินการทั้งในรูปแบบปกติและ/หรือผสมผสานรูปแบบออนไลน์เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย สามารถเพิ่มเติมกิจกรรมอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม

ภายใต้เงื่อนไขเพื่อการประชาสัมพันธ์เปิดฤดูกาลผลไม้อัตลักษณ์และความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.3.3 คือ
ผลการจัดงานประชาสัมพันธ์เปิดฤดูกาลผลไม้อัตลักษณ์ จำนวน 6 เรื่อง ภายในไตรมาสที่ 4
(สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ ดำเนินการ)

5.3.4 พัฒนาจตุรบรรณและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ

เป็นการดำเนินการเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต รวมไปถึงการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มิโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมาหรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์เป็นหลักและสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยกรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่จำเป็นเพื่อให้เกิดจตุรบรรณหรือบรรจุภัณฑ์ จังหวัดละ 50,000 บาท ดำเนินการไตรมาสที่ 2 ซึ่งการดำเนินการขอให้รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.3.4 คือ
จตุรบรรณ/จัดชั้นคุณภาพไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ/หรือบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าผลไม้อัตลักษณ์ จำนวน 40 ชนิดสินค้า
(สำนักงานเกษตรจังหวัดหรือสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ)

5.4 บริหารงานตามยุทธศาสตร์ผลไม้

5.4.1 จัดประชุมคณะกรรมการ Fruit Board คณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงานฯ ต่าง ๆ ภายใต้ Fruit Board เพื่อดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ทั้งระบบ จำนวน 33 ครั้ง ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร รับผิดชอบในฐานะเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

5.4.2 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด 25 จังหวัด ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนมาตรการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

5.4.3 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอ 281 อำเภอ (25 จังหวัด) ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเกษตรกร และผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ แยกตามชนิดพืชตั้งแต่

ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ โดยการหามาตรการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบออนไลน์ ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

- ภาคตะวันออก 3 จังหวัด รวม 25 อำเภอ ดังนี้

ที่	ภูมิภาค/จังหวัด	อำเภอ
ภาคตะวันออก		3 จังหวัด
		25 อำเภอ
1.	ระยอง	8
2.	จันทบุรี	10
3.	ตราด	7

- ภาคเหนือ 8 จังหวัด รวม 105 อำเภอ ดังนี้

ที่	ภูมิภาค/จังหวัด	อำเภอ
ภาคเหนือ		8 จังหวัด
		105 อำเภอ
1.	เชียงใหม่	25
2.	ลำพูน	8
3.	ลำปาง	13
4.	แพร่	8
5.	น่าน	15
6.	พะเยา	9
7.	เชียงราย	18
8.	ตาก	9

- ภาคใต้ 10 จังหวัด รวม 102 อำเภอ ดังนี้

ที่	ภูมิภาค/จังหวัด	อำเภอ
ภาคใต้		10 จังหวัด
		102 อำเภอ
1.	ชุมพร	8
2.	ระนอง	5
3.	สุราษฎร์ธานี	19
4.	นครศรีธรรมราช	23
5.	ภูเก็ต	3
6.	พังงา	8
7.	กระบี่	8
8.	พัทลุง	11
9.	ตรัง	10
10.	สตูล	7

- ภาคใต้ชายแดน 4 จังหวัด รวม 49 อำเภอ ดังนี้

ที่	ภูมิภาค/จังหวัด	อำเภอ
ภาคใต้ชายแดน		4 จังหวัด
		49 อำเภอ
1.	สงขลา	16
2.	ปัตตานี	12
3.	ยะลา	8
4.	นราธิวาส	13

***อนึ่ง การติดตามคาคคเนสถานการณ์ผลไม่ระดับจังหวัดและระดับอำเภอจำเป็นต้องมีการติดตามสถานการณ์จากแปลงไม้ผลที่ใช้อ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสอบทานข้อมูลได้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและยกระดับองค์ความรู้แก่นักวิชาการที่รับผิดชอบทุกระดับ ในปี 2567 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงกำหนดให้มีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลิตไม้ผล ดังรายละเอียดในข้อ 5.4.6 ***

5.4.4 จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อมูลเอกภาพ ดำเนินการโดย สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง , สสก.ที่ 5 จังหวัดสงขลา และ สสก.ที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 รับผิดชอบในแต่ละภูมิภาค โดยการประชุมหารือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับพื้นที่และส่วนกลาง เพื่อประมาณการไม้ผลเศรษฐกิจล่วงหน้า จำนวน 3 ครั้ง โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจและคาคคเนผลผลิตระดับพื้นที่เพื่อจัดทำข้อมูลเอกภาพสำหรับใช้วางแผนการบริหารจัดการการผลิตในฤดูต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

5.4.5 จัดสัมมนาบูรณาการแผนบริหารจัดการผลไม่ในระดับภาค ดำเนินการโดย สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง , สสก.ที่ 5 จังหวัดสงขลา และ สสก.ที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจากจังหวัดและส่วนกลาง จำนวน 3 ครั้ง เพื่อบูรณาการแผนบริหารจัดการผลไม่ประจำปีแยกตามชนิดพืชแล้วประมวลผลส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรพิจารณานำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม่ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

สรุปผลงาน (Output) ที่ได้จากกิจกรรมที่ 5.4 คือ

1. ข้อมูลเอกภาพ แผนกระจายผลผลิตระดับอำเภอ/จังหวัด/ภาค จำนวน 6 ชนิด
2. แผนบริหารจัดการผลไม่ระดับภาค (ตะวันออก เหนือ ใต้) และแผนปฏิบัติงานบริหารจัดการผลไม่ระดับภาค/จังหวัด (Action Plan) จำนวน 6 ชนิด (25 จังหวัด)

5.4.6 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลิตไม้ผล

1) สำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์ผลผลิตในระดับอำเภอ ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ (281 อำเภอ ใน 25 จังหวัด) ร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงพยากรณ์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการสำรวจและติดตามสถานการณ์การผลิตในพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

(1.1) หลักการทำงาน คือ สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกแปลงไม้ผล ประกอบด้วย

- ภาคเหนือ ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่
- ภาคตะวันออก และภาคใต้ ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง

โดยให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิต จำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อยในแต่ละอำเภอ เพื่อใช้เป็นแปลงตัวแทน สำหรับให้นักวิชาการที่รับผิดชอบในระดับอำเภอ – จังหวัดและผู้เกี่ยวข้องเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว ทั้งนี้ จะได้นำข้อมูลมาใช้ประเมินสถานการณ์การผลิตไม้ผลของอำเภอนั้น ๆ ได้ตลอดฤดูกาล เป็นการพยากรณ์หรือคาดการณ์ประมาณผลผลิตล่วงหน้าตลอดจนสอบถามผลการคาดการณ์ ดังนั้นแปลงที่คัดเลือกขึ้นมาจึงมีความสำคัญมากโดยเฉพาะจะต้องเป็นแปลงที่เป็นตัวแทนในการสุ่มสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วย และเรียกแปลงนั้นว่า “แปลงพยากรณ์” ทั้งนี้ ควรมีแปลงสำรองไว้อย่างน้อย 3 – 4 แปลงกรณีเกิดการกระบาตของศัตรูพืช หรือเกิดภัยธรรมชาติขึ้นในอนาคต

(1.2) ความสำคัญของแปลงพยากรณ์

(1.2.1) ความสำคัญเชิงพื้นที่ เป็นแปลงที่สะท้อนข้อเท็จจริงด้านสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว เพื่อให้นักวิชาการที่รับผิดชอบได้ทำการเก็บข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็น “ข้อมูลจากการสำรวจ” ในระดับอำเภอ ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะจะต้องนำมาใช้สำหรับการวางแผนบริหารจัดการผลไม้ในภาพรวมของระดับจังหวัดต่อไป

(1.2.2) ความสำคัญเชิงนโยบาย คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการผลไม้ในแต่ละปี และมอบหมายให้คณะทำงานจัดข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจจะวางแผน การจัดเก็บข้อมูลโดยวิธีสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey) โดยใช้แผนการสำรวจแบบการสุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าไปสำรวจข้อมูล (Sampling Design) ในแปลงพยากรณ์ ซึ่งในขั้นแรกจำเป็นต้องมีการจัดทำกรอบตัวอย่าง ซึ่งหมายถึงหมู่บ้านตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่ปลูกไม้ผล ให้มีความชัดเจนเสียก่อน จึงจะสามารถสำรวจข้อมูลได้สอดคล้องตามพื้นที่เพาะปลูกไม้ผลที่มีอยู่จริง เพื่อจะได้ไปติดต่อประสานข้อมูลจากเกษตรกรอำเภอ และเกษตรกรจังหวัดในการเข้าไปสำรวจข้อมูลในพื้นที่เพื่อการพยากรณ์ผลผลิต และจัดทำข้อมูลเอกภาพ นำไปใช้ในการพิจารณาข้อมูลการประมาณการผลผลิตไม้ผลระดับภาคให้มีความถูกต้อง แม่นยำ ใกล้เคียงความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาผลผลิตและการตลาดในแต่ละปี

(1.3) เกณฑ์การคัดเลือกแปลงพยากรณ์

(1.3.1) เจ้าของแปลงต้องมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน) โดยเป็นประธาน/กรรมการ/สมาชิกหรืออื่น ๆ และเจ้าของแปลงมีความสมัครใจและความพร้อมในการให้ข้อมูล ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

(1.3.2) มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป ที่มีการปลูกพืชชนิดเดียว (สวนเดี่ยว)

(1.3.3) มีการผลิตเป็นเชิงการค้าในประเทศหรือส่งออกก็ได้

(1.3.4) เป็นแปลงที่มีการจัดการสวนดี ซึ่งหมายถึง มีการปฏิบัติดูแลสวนครบถ้วนตามหลักวิชาการ สอดคล้องตามปฏิทินการดูแลรักษาพืช ซึ่งเหมาะแก่การเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว ตัวอย่างตาม ปฏิทินการดูแลรักษาพืช ตามภาคผนวกแนบท้าย

(1.4) การจัดระบบแปลงพยากรณ์ของจังหวัด

(1.4.1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกแปลงไม้ผล ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ ให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิต จำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อยในแต่ละอำเภอ และควรมีแปลงสำรองของแต่ละชนิดของแต่ละอำเภอ อีก 3 แปลง พร้อมทั้งระบุชื่อ – นามสกุลเจ้าของแปลง ตามแบบฟอร์มใน เอกสารแนบที่ 3 และข้อมูลโดยสังเขปของแปลงที่คัดเลือกมาเพื่อรายงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบและเก็บเป็นฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป ตามแบบฟอร์มใน เอกสารแนบที่ 4

ตัวอย่างที่ 1 แปลงพยากรณ์ไม้ผลภาคเหนือ ของอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ลีนจี้	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม
ลำไย	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพยากรณ์ไม้ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

อำเภอ/พืช	ลำไย	ลีนจี้
1. เมืองลำพูน	*	*
2. เวียงหนองล่อง	*	*
3. แม่ทา	*	*
4. หุ่นหัวช้าง	*	*
5. บ้านโฮ้ง	*	*
6. บ้านธิ	*	*
7. ป่าซาง	*	*
8. ลี้	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพยากรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

ตัวอย่างที่ 2 แปลงพยากรณ์ไม้ผลตะวันออก ของอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ทุเรียน	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*
มังคุด	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*
เงาะ	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*
ลองกอง	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพยากรณ์ไม้ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง

อำเภอ/พืช	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง
1. เมืองระยอง	*	*	*	*
2. บ้านฉาง	*	*	*	*
3. แกลง	*	*	*	*
4. วังจันทร์	*	*	*	*
5. บ้านค่าย	*	*	*	*
6. ปลวกแดง	*	*	*	*
7. เขาชะเมา	*	*	*	*
8. นิคมพัฒนา	*	*	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพยากรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

ตัวอย่างที่ 3 แปลงพยากรณ์ไม้ผลภาคใต้ ของอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

ทุเรียน	แปลงพยากรณ์	สำรอก 1	สำรอก 2	สำรอก 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*
มังคุด	แปลงพยากรณ์	สำรอก 1	สำรอก 2	สำรอก 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*
เงาะ	แปลงพยากรณ์	สำรอก 1	สำรอก 2	สำรอก 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*
ลองกอง	แปลงพยากรณ์	สำรอก 1	สำรอก 2	สำรอก 3	➔ ผลสำรวจในภาพรวม*

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพยากรณ์ไม้ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

อำเภอ/พืช	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง
1 เมืองชุมพร	*	*	*	*
2 ปะทิว	*	*	*	*
3 ท่าแซะ	*	*	*	*
4 สวี	*	*	*	*
5 ทุ้งตะโก	*	*	*	*
6 หลังสวน	*	*	*	*
7 ละแม	*	*	*	*
8 พะโต๊ะ	*	*	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพยากรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

(1.4.2) นักวิชาการผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดจัดระบบแปลงพยากรณ์ในภาพรวมของจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลแปลงพยากรณ์ของทุกอำเภอ เพื่อประเมินสถานการณ์การผลิตของพืชชนิดนั้นๆ ให้เป็นข้อมูลการประมาณการผลิตระดับจังหวัด และใช้ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการเทียบเคียงกับข้อมูลรายครัวเรือนใน ที่ไปสุ่มสำรวจสอบถามมาในการประชุม ชี้แจง การประมาณการผลิตกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตลอดจนวางแผนการบริหารจัดการผลไม้ของจังหวัดตนเอง

(1.5) การจัดทำข้อมูลไม้ผลจากแปลงพยากรณ์

กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ และเป็นคณะทำงานจัดทำข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งต้องจัดทำข้อมูลประมาณการผลิตเพื่อนำมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปร่วมกัน ข้อมูลที่จัดทำครอบคลุมแหล่งผลิตไม้ผลที่ต้องบริหารจัดการในพื้นที่ 25 จังหวัด 3 ภูมิภาค กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดวิธีการจัดทำข้อมูลประมาณการผลิตไม้ผล ซึ่งสัมพันธ์กับระยะการเจริญพัฒนาของไม้ผล ดังนี้

(1.5.1) ขั้นตอนประมาณการผลิต เพื่อเก็บข้อมูลการออกดอกของไม้ผลเศรษฐกิจ

(1) ให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละตำบล กำหนดกรอบตัวอย่างของหมู่บ้านออกเป็น 3 ขนาด จากน้อยไปมากตามขนาดพื้นที่ปลูกไม้ผล ดังนี้

กรอบตัวอย่าง	คำอธิบาย
หมู่บ้านขนาด S	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดน้อยกว่า 50 ไร่
หมู่บ้านขนาด M	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดตั้งแต่ 51-100 ไร่
หมู่บ้านขนาด L	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดมากกว่า 100 ไร่

(2) สุ่มรายชื่อเกษตรกรที่ปลูกไม้ผล ตามกรอบหมู่บ้านที่กำหนดในกรอบตัวอย่างหมู่บ้านละ 5 ครัวเรือน เพื่อเป็นตัวแทนการติดตามสถานการณ์การออกดอกและติดผลของไม้ผล โดยต้องมีเจ้าของ

แปลงพยากรณ์ทั้งแปลงจริงและแปลงสำรองรวมอยู่ในรายชื่อเกษตรกรที่สุ่มขึ้นมาด้วย เพื่อให้เป็นมาตรฐานทางวิชาการและเกิดความน่าเชื่อถือในการจัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลมาถัวเฉลี่ยกับเกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้เป็นเจ้าของแปลงพยากรณ์

(3) ติดตามสถานการณ์ในการออกดอกในแต่ละแปลงทุก ๆ 10 วันว่ามีการออกดอกแล้วก็เปอร์เซ็นต์ ดังนี้

- ลินจี   ใ้ให้นับที่ระยะช่อดอกสะเดา
- ลำไย   ใ้ให้นับที่ระยะช่อดอกบาน
- ทุเรียน   ใ้ให้นับที่ระยะช่อดอกเหี่ยวติดินหนู
- เงาะ   ใ้ให้นับที่ระยะช่อดอกสะเดา
- มังคุด   ใ้ให้นับที่ระยะช่อดอกกลม
- ลองกอง   ใ้ให้นับระยะช่อดอกเขียว

(4) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของตำบลนั้น ๆ โดยใช้วิธีการนับระยะการออกดอกด้วยสายตาเพื่อประเมินดูว่าร้อยละการออกดอกของพืชชนิดนั้นในภาพรวมทั้งหมู่บ้านออกดอกแล้วร้อยละเท่าไร จากนั้นเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของหมู่บ้านที่คัดเลือกมา ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของตำบลนั้น

ตัวอย่าง ตำบล ก. มี 3 หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้านขนาด S) คัดเลือกตัวแทนเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 ราย รวม 15 แปลง พื้นที่ให้ผลของเกษตรกร ทั้ง 15 แปลง เท่ากับ 220 ไร่

ชื่อหมู่บ้าน	ตัวแทนเกษตรกรที่คัดเลือก					พื้นที่รวม (ไร่)	ร้อยละการออกดอก	พื้นที่การออกดอก (ไร่)
หมู่บ้าน ก	ก 1	ก 2	ก 3	ก 4	ก 5	120	10	12
หมู่บ้าน ข	ข 1	ข 2	ข 3	ข 4	ข 5	60	25	15
หมู่บ้าน ค	ค 1	ค 2	ค 3	ค 4	ค 5	40	15	6
รวมการออกดอกของตำบล ก						220	15	33

วิธีคำนวณพื้นที่การออกดอก โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์

$$\text{หมู่บ้าน ก} \quad \text{พื้นที่รวม 120 ไร่} \quad \text{ออกดอกแล้วร้อยละ 10} = \frac{120 \times 10}{100} = 12 \text{ ไร่}$$

$$\text{หมู่บ้าน ข} \quad \text{พื้นที่รวม 60 ไร่} \quad \text{ออกดอกแล้วร้อยละ 25} = \frac{60 \times 25}{100} = 15 \text{ ไร่}$$

$$\text{หมู่บ้าน ค} \quad \text{พื้นที่รวม 40 ไร่} \quad \text{ออกดอกแล้วร้อยละ 15} = \frac{40 \times 15}{100} = 6 \text{ ไร่}$$

$$\text{รวมพื้นที่ออกดอกของตำบล ก} = 12 + 15 + 6 = 33 \text{ ไร่} \quad \text{หรือคิดเป็น} \quad \frac{33 \times 100}{220} = \text{ร้อยละ 15}$$

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับตำบล

(5) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของอำเภอ ซึ่งเป็นผลรวมมาจากร้อยละการออกดอกของแต่ละตำบลแล้วเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของอำเภอ ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของอำเภอนั้น

$$\text{ร้อยละการออกดอกของอำเภอ} = \frac{(\text{พื้นที่การออกดอกของตำบล ก} + \text{พื้นที่การออกดอกของตำบล ข}) \times 100}{\text{พื้นที่ให้ผลทั้งหมดของอำเภอ}}$$

ตัวอย่าง ตำบล ก. มีพื้นที่ให้ผล 500 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 25 ตำบล ข. มีพื้นที่ให้ผล 300 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 30

$$\text{ร้อยละการออกดอกของอำเภอ} = \frac{\frac{25 \times 500}{100} + \frac{30 \times 300}{100}}{800} \times 100 = 26.87\%$$

(6) สำนักงานเกษตรอำเภอสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับอำเภอ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

(7) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งเป็นผลรวมมาจากร้อยละการออกดอกของแต่ละอำเภอ แล้วเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของจังหวัด ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของจังหวัด

$$\text{ร้อยละการออกดอกของจังหวัด} = \frac{(\text{พื้นที่การออกดอกของอำเภอ ก} + \text{พื้นที่การออกดอกของอำเภอ ข}) \times 100}{\text{พื้นที่ให้ผลทั้งหมดของจังหวัด}}$$

(8) สำนักงานเกษตรจังหวัดสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับจังหวัด ส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรเขตต่อไป

(1.5.2) การติดตามเพื่อประเมินปริมาณผลผลิตในแปลงพยากรณ์

(1) กำหนดช่วงเวลาในการประเมิน เพื่อคำนวณปริมาณผลผลิต ดังนี้

- **ลิ้นจี่**   คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะช่อสะเดากับระยะผลเล็ก
- **ลำไย**   คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกบานกับระยะผลอ่อน
- **ทุเรียน**   คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะเหยียดต้นหนูกับระยะตัดแต่งผล
- **เงาะ**   คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะช่อสะเดากับระยะผลเล็ก
- **มังคุด**   คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกกลมกับระยะผลอ่อน
- **ลองกอง**   คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกเขียวกับระยะติดผลอ่อน

(2) ใช้วิธีการสุ่มจำนวนต้นจากแปลงพยากรณ์ของเกษตรกรที่คัดเลือกมา ต้นขนาดใหญ่ 5 ต้น ต้นขนาดปานกลาง 5 ต้น และต้นขนาดเล็ก 5 ต้น

$$\text{คำนวณพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม ให้ใช้สูตร } \frac{3.14 \times D^2}{4} \quad D = \text{เส้นผ่านศูนย์กลาง}$$

2. คำนวณผลผลิตต่อต้น ให้ใช้สูตร = พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม × น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร

ตัวอย่างการคำนวณปริมาณผลผลิตต่อไร่

(2.1) ลิ้นจี่ โดยต้นลิ้นจี่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) ลินจี้ให้ระบุว่า 1 ตารางเมตรมีกี่ช่อดอก โดยให้คิดเพียงร้อยละ 70 ซึ่งลินจี้ 1 ช่อดอก ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 0.3 – 0.7 กิโลกรัม

2) คำนวมน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 10 ช่อดอก (70% ของช่อดอก = 7 ช่อดอก) 1 ช่อดอก มีน้ำหนัก 0.5 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $7 \times 0.5 = 3.5$ กิโลกรัม

3) ผลผลิตต่อตัน = $28.26 \times (7 \times 0.5) = 98.91$ กิโลกรัม
 ดังนั้น ถ้า 1 ไร่ มีลินจี้ 20 ตันคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 20 ตัน $\times$ 98.91 กิโลกรัม
 = 1,978.2 กิโลกรัม หรือ 1.98 ตัน

(2.2) ลำไย โดยต้นลำไยมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) ลำไยให้ระบุว่า 1 ตารางเมตรมีกี่ช่อดอก โดยให้คิดเพียงร้อยละ 70 ซึ่งลำไย 1 ช่อดอก ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 0.3 – 0.7 กิโลกรัม

2) คำนวมน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 10 ช่อดอก (70% ของช่อดอก = 7 ช่อดอก) 1 ช่อดอก มีน้ำหนัก 0.5 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $7 \times 0.5 = 3.5$ กิโลกรัม

3) ผลผลิตต่อตัน = $28.26 \times (7 \times 0.5) = 98.91$ กิโลกรัม
 ดังนั้น ถ้า 1 ไร่มีลำไย 20 ตันคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 20 ตัน $\times$ 98.91 กิโลกรัม
 = 1,978.2 กิโลกรัม หรือ 1.98 ตัน

(2.3) ทุเรียน โดยต้นทุเรียนมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) ทุเรียนให้ระบุว่า 1 ตารางเมตร มี 1.5 ผล 1 ผล มีน้ำหนัก 3 กิโลกรัม

2) คำนวมน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 1.5 ผล

ทุเรียน 1 ผล มีน้ำหนัก 3 กิโลกรัม

ผลผลิตต่อตัน = $28.26 \times (3 \times 1.5) = 127$ กิโลกรัม

ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีทุเรียน 20 ตัน คำนวณผลผลิตต่อไร่ = 20 ตัน $\times$ 127 กิโลกรัม

= 2,540 กิโลกรัม หรือ 2.54 ตัน

(2.4) เงาะ โดยต้นเงาะมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) เงาะให้ระบุว่า 1 ตารางเมตรมีกี่ช่อดอก โดยให้คิดเพียงร้อยละ 70 เงาะ 1 ช่อดอก ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 0.4 – 0.8 กิโลกรัม

2) คำนวมน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 10 ช่อดอก (70% ของช่อดอก = 7 ช่อดอก) 1 ช่อดอก มีน้ำหนัก 0.6 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $7 \times 0.6 = 4.2$ กิโลกรัม

ผลผลิตต่อตัน = $28.26 \times (7 \times 0.6) = 118$ กิโลกรัม

ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีเงาะ 20 ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 20 ต้น x 118 กิโลกรัม
= 2,360 กิโลกรัม หรือ 2.36 ตัน

(2.5) มังคุด โดยต้นมังคุดมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

- 1) มังคุดให้نبว่า 1 ตารางเมตรมีกิ่งยอด โดยให้คิดเพียงร้อยละ 40
มังคุด 1 ยอด ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 70 กรัม
- 2) จำนวนน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 40 ยอด (40% ของยอด = 16 ยอด)
1 ยอด มีน้ำหนัก 0.07 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = 16x0.07 = 17.12 กิโลกรัม
ผลผลิตต่อต้น = พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม + ½ ความสูงของต้นมังคุด (วัดจากกิ่งแรกถึงปลายยอด) x ผลผลิตต่อตารางเมตร
= 28.26 + ½ (6) x (16x0.07) = 35 กิโลกรัม
ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีมังคุด 16 ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 16 ต้น x 35 กิโลกรัม
= 560 กิโลกรัม หรือ 0.56 ตัน

(2.6) ลองกอง โดยต้นลองกองมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 2 เมตร มีผลผลิตประมาณ 60 กิโลกรัมต่อต้น

วิธีคำนวณ

$$\text{มีผลผลิตต่อต้นประมาณ} \frac{60 \times 2}{4} = 30 \text{ กิโลกรัม}$$

ดังนั้น 1 ไร่มีลองกอง 30 ต้นต่อไร่

ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 30 ต้น x 30 กิโลกรัม = 900 กิโลกรัม หรือ 0.9 ตัน

หมายเหตุ : ที่มาตัวอย่างการคำนวณปริมาณผลผลิตไม่ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมการบริหารจัดการผลไม้ภาคใต้ ปี 2562 วันที่ 6 – 7 กุมภาพันธ์ 2562 ณ โรงแรมแกรนด์ปาร์ค อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

(2) **จัดทำเวที Focus Group เพื่อสรุปข้อมูลการประเมินสถานการณ์ผลผลิตในแปลงพญากรณ์** ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าของแปลงพญากรณ์ในพื้นที่ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

(2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 20 คน/อำเภอ ประกอบด้วย เจ้าของแปลงพญากรณ์ เกษตรกรในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก – ผลผลิตในระดับอำเภอ แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 30 คน/จังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนเจ้าของแปลงพญากรณ์ 1 ชนิดพืช/อำเภอ และผู้เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด เพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก – ผลผลิตในระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนการกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.3) การดำเนินการเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม จัดเวที หรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการระดมสมองเพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนการจัดทำแปลงพยากรณ์และข้อมูลเอกภาพในการประเมินสถานการณ์ผลไม่ให้ความชัดเจนและใกล้เคียงกับสถานการณ์ความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบดำเนินการสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

อนึ่ง การจัด Focus Group ทั้ง 2 ระดับ ควรดำเนินการทั้งก่อนและหลังกิจกรรมในข้อ 5.4.2 และ 5.4.3 ตามลำดับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์ของข้อมูลได้อย่างสูงสุด

5.4.7 เอกสารวิชาการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จการดำเนินงานไม้ผลอัตลักษณ์ดำเนินการโดย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.4.7 คือ
เอกสารวิชาการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จการดำเนินงานไม้ผลอัตลักษณ์

5.5 บริหารจัดการโครงการ

5.5.1 ค่าใช้จ่ายติดตาม และประเมินผล ดำเนินการโดย สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก พาหนะเพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

5.5.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสรุปผล ดำเนินการโดย สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง สสท.ที่ 5 จังหวัดสงขลา สสท.ที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการสรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมโครงการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้ในอนาคตโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการพิจารณาให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จากนั้นให้รวบรวมเรียบเรียงแล้วเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.5 คือ

- 1) รายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรที่ 3 , 5, 6 จำนวน 40 เล่ม
- 2) รายงานผลการดำเนินงานของภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ เสนอกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 3 เล่ม

หมายเหตุ : หน่วยดำเนินการตามคู่มือโครงการฯ สามารถถ่วงจ่ายงบประมาณข้ามกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง เพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยต้องดำเนินการตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในคู่มือโครงการฯ ให้ได้ครบถ้วนและไม่เกิดความเสียหายต่อราชการ

6.ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2566 – กันยายน 2567

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล จำนวน 1,550 ได้รับความรู้ในการพัฒนาการผลิต การตลาด การบริหารจัดการกลุ่มในการพัฒนาไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน

ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้วางแผนการผลิต และการตลาด เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคใต้ชายแดนที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเพิ่มมูลค่าสู่การรองรับ GI ในอนาคต ร้อยละ 60

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : เกษตรกร จำนวน 1,550 ราย ได้รับความรู้ในการพัฒนาการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพ โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับศักยภาพตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่ของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน และสร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

เชิงคุณภาพ : มีสินค้าไม้ผลที่มีอัตลักษณ์และเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน สามารถเพิ่มมูลค่าด้วยมาตรฐานการรับรองสินค้า GI

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เชิงคุณภาพ เกิดประโยชน์ใน 3 มิติการพัฒนา

9.1.1 คน : เกษตรกรมีองค์ความรู้ในแบบเฉพาะ เข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างเป็นมืออาชีพ

9.1.2 พื้นที่ : แหล่งผลิตได้รับการเข้าถึงการพัฒนา มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานและอนุรักษ์เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม

9.1.3 สินค้า : ไม้ผลที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิต

9.2 เชิงปริมาณ เกิดประโยชน์ใน 3 มิติการพัฒนา

9.2.1 คน : เกษตรกร 1,550 ราย มีองค์ความรู้ในแบบเฉพาะ เข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างเป็นมืออาชีพ

9.2.2 พื้นที่ : แหล่งผลิต 40 จังหวัด ได้รับการเข้าถึงการพัฒนา มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานและอนุรักษ์เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม

9.2.3 สินค้า : ไม้ผลไม่น้อยกว่า 10 ชนิด (เมื่อจัดเป็นหมวดหมู่แล้ว) ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิต

10. การประเมินผลโครงการ

ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ช่วงเวลาที่ประเมิน
องค์ความรู้ในแบบเฉพาะเข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างเป็นมืออาชีพ	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1,550 ราย	ไตรมาสที่ 2 – 3
การเข้าถึงการพัฒนา มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผสมผสานและอนุรักษ์เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม	แหล่งผลิต 40 จังหวัด	ไตรมาสที่ 3
การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิต	สินค้าไม้ผล ไม่น้อยกว่า 10 ชนิด	ไตรมาสที่ 2-3

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

11.1 นางสาวเพ็ญระพี ทองอินทร์ ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมไม้ผล

เบอร์โทรศัพท์ : 0 2579 3816

E-mail: rapeepen@hotmail.com

11.2 นางชไมพร เพียรพานิชย์ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 0 2579 3816

E-mail: pp.chamai@gmail.com

11.3 นางสาวดาริน สุขหงษ์ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 0 2579 3816

E-mail: darin.infj@gmail.com

เอกสารแนบ 1

ตัวอย่าง การจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ กิจกรรมย่อยที่ 5.2.3 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน

- ป้ายแปลง 1 เมตร x 1.5 เมตร (กว้าง x ยาว)
- เสาสูง 2 เมตร

เอกสารแนบ 2

แบบสรุปข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปี 2567
 กิจกรรม ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 กิจกรรมย่อยที่ 5.2.3 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
 อำเภอ..... จังหวัด.....

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

- 1.1 ที่มา
- 1.2 ประเด็นองค์ความรู้ที่เป็นจุดเด่นเพื่อการเรียนรู้ภายในแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 1.3 สภาพปัญหาอุปสรรค/
- 1.4 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินงาน

2.1 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

มีผู้มาขอใช้บริการจำนวน.....ครั้ง/ราย

ส่วนใหญ่ประเด็นที่มาขอใช้บริการคือ.....

2.2 ระดับความพึงพอใจ มีรายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อเกษตรกรชื่อกลุ่ม/ เกษตรกรที่มาขอใช้บริการ	ประเด็นที่มาขอใช้บริการ	ความพึงพอใจ		
			มาก	น้อย	ปานกลาง

2.3 งบประมาณที่ใช้

2.4 ภาพกิจกรรม

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....
 ( )
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
 หมายเลขโทรศัพท์.....

เอกสารแนบ 3

แบบสรุปข้อมูลทะเบียนเจ้าของแปลงพยางกรณ์ (อำเภอบันทึกและจัดเก็บข้อมูล)
 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 กิจกรรม ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 กิจกรรมย่อยที่ 5.4.6 (1) สำรวจแปลงพยางกรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์ผลผลิตไม้ผลระดับอำเภอ
 สำนักงานเกษตรอำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อ-สกุล (เกษตรกร)	เลขบัตรประจำตัวประชาชน	ที่อยู่บ้าน	พิกัดแปลง		ชนิดพืชที่ปลูก (พืชหลัก)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ปริมาณ ผลผลิต (ตัน)	ร้อยละการเก็บเกี่ยวผลผลิต (คาดการณ์)		
			X	Y				รุ่นที่ 1	รุ่นที่ 2	รุ่นที่ 3

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล .....

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

หมายเลขโทรศัพท์.....

รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 2567 แปลงพยากรณ์ระดับอำเภอ

ตำบล..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

( ) ระหว่างวันที่ 1-10 เดือน .....ปี 2567

( ) ระหว่างวันที่ 11-20 เดือน .....ปี 2567

( ) ระหว่างวันที่ 21-30 เดือน .....ปี 2567

พืช/พันธุ์	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	% การออก ดอก 10 วัน	% การออก ดอกสะสม	พื้นที่การ ออกดอก (ไร่)	ประมาณการ ผลผลิต (ตัน)	หมู่บ้านที่มี การออกดอก	หมายเหตุ
1. ลิ้นจี่							
2. ลำไย							
3. ทูเรียน							
4. มังคุด							
5. เงาะ							
6. ลองกอง							

หมายเหตุ การติดตามเพื่อรายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิต ให้นำระยะและประเมิน
ปริมาณผลผลิต ดังนี้

พืช	การติดตามเพื่อรายงาน สถานการณ์การออกดอก	การประมาณการผลผลิตให้คำนวณผลผลิต 2 ระยะ	
ลิ้นจี่	ให้นำที่ระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
ลำไย	ให้นำที่ระยะช่อดอกบาน	1. ระยะดอกบาน	2. ระยะผลอ่อน
ทูเรียน	ให้นำจากระยะเหยียดตีนหนู	1. ระยะเหยียดตีนหนู	2. ระยะตัดแต่งผล
เงาะ	ให้นำจากระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
มังคุด	ให้นำจากระยะดอกกลม	1. ระยะดอกกลม	2. ระยะผลอ่อน
ลองกอง	ให้นำจากระยะดอกเขียว	1. ระยะดอกเขียว	2. ระยะติดผลอ่อน

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

หมายเลขโทรศัพท์.....

รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 2567 แผลงพยากรณ์ระดับจังหวัด

จังหวัด .....

- ( ) ระหว่างวันที่ 1-10 เดือน .....ปี 2567
 ( ) ระหว่างวันที่ 11-20 เดือน .....ปี 2567
 ( ) ระหว่างวันที่ 21-30 เดือน .....ปี 2567

พืช/พันธุ์	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	% การออกดอก 10 วัน	% การออกดอกสะสม	พื้นที่การออกดอก (ไร่)	ประมาณการผลผลิต (ตัน)	หมู่บ้านที่มีการออกดอก	หมายเหตุ
1. ลิ้นจี่							
2. ลำไย							
3. ทูเรียน							
4. มังคุด							
5. เงาะ							
6. ลองกอง							

หมายเหตุ การติดตามเพื่อรายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิต ให้นำระยะและประเมินปริมาณผลผลิต ดังนี้

พืช	การติดตามเพื่อรายงานสถานการณ์การออกดอก	การประมาณการผลผลิตให้คำนวณผลผลิต 2 ระยะ	
ลิ้นจี่	ให้นำที่ระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
ลำไย	ให้นำที่ระยะช่อดอกบาน	1. ระยะดอกบาน	2. ระยะผลอ่อน
ทูเรียน	ให้นำจากระยะเหยียดต้นหนุ	1. ระยะเหยียดต้นหนุ	2. ระยะตัดแต่งผล
เงาะ	ให้นำจากระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
มังคุด	ให้นำจากระยะดอกกลม	1. ระยะดอกกลม	2. ระยะผลอ่อน
ลองกอง	ให้นำจากระยะดอกเขียว	1. ระยะดอกเขียว	2. ระยะติดผลอ่อน

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....
 ( )
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
 หมายเลขโทรศัพท์.....

ภาคผนวก

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย (ในฤดู)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของลำไย (ในฤดู)				
		มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม – มิถุนายน	กรกฎาคม – สิงหาคม	กันยายน
		(ออกดอก)	(ผสมเกสร)	(ติดผลและผลพัฒนา)	(เก็บเกี่ยว)	(ตัดแต่งกิ่ง)
การเตรียมการ	การปลูก	30 วัน	30 วัน	120 วัน	60 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
<p>1. เตรียมดิน ที่ลุ่ม ขุดร่องยกแปลงขึ้นมาเพื่อเป็นการระบายน้ำ</p> <p>ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ</p> <p>2. เตรียมพันธุ์ - ส่วนใหญ่นิยมใช้ต้นพันธุ์ที่มาจาก การเสียบกิ่ง จึงต้องตรวจสอบการเชื่อมติดของรอยแผลให้สมบูรณ์</p> <p>- ตัดแต่งกิ่งยอดอ่อนออกบ้าง</p>	<p>1. ขุดหลุมปลูกขนาด 80 x 80 x 80 ซม. วางผังปลูกระยะ 8 x 10 เมตร</p> <p>2. ผสมดินปุ๋ยคอก และปุ๋ยร็อคฟอสเฟตในหลุมสูงประมาณ 2 ใน 3</p> <p>3. ยกถุงกล้าวางในหลุม โดยให้ระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย</p> <p>4. ดึงถุงพลาสติกออก และกลบดินที่เหลือลงไป กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น</p> <p>5. ปักไม้หลักและผูกเชือกยึดเพื่อป้องกันลมพัดโยก</p> <p>6. หาววัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง</p> <p>7. รดน้ำให้ชุ่ม</p> <p>8. ทำร่มเงาพรางแสงแดด</p>	<p>1. เริ่มให้น้ำเล็กน้อยเมื่อออกดอก และเพิ่มปริมาณขึ้นตามลำดับ</p> <p>2. เฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงทำลายช่อดอก เช่น</p> <p>- หนอนเจาะช่อดอกเกิน 20% ฟันคลอร์ไพริฟอส 30 มล./น้ำ 20 ล.</p> <p>- เพลี้ยหอย หรือเพลี้ยแป้งเกิน 20% ฟันคลอร์ไพริฟอส 30 มล. ผสมปิโตรเลียมสเปรย์ 30 มล./น้ำ 20 ลิตร 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p> <p>3. ฟันสารป้องกันกำจัดแมลงก่อนดอกบาน หลีกเลี่ยงช่วงดอกบาน</p>	<p>1. ให้น้ำอัตรา 250 – 350 ลิตร/ต้น สัปดาห์ละ 2 ครั้ง</p> <p>2. นำฝึ้งมาเลี้ยงเพื่อช่วยในการผสมเกสร</p> <p>3. เฝ้าระวังเพลี้ยไฟ ไม้ให้เกิน 3 เพลี้ยไฟ/เกิน 30% โดยพ่นอิมิดาโคลพริด 8 มล./น้ำ 20 ล. 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p>	<p>1. ให้น้ำอัตรา 250 -350 ลิตร/ต้น สัปดาห์ละ 2 ครั้ง</p> <p>2. เมื่อติดผลใส่ปุ๋ยเคมี เช่น 15-15-15 ผสม 46-0-0 สัดส่วน 1 : 1 อัตรา 1 – 2 กก./ต้น</p> <p>3. มวนลำไยเกิน 20% ฟันคาร์ลาริล 40 ก./น้ำ 20 ล.</p> <p>4. เพลี้ยหอยหรือเพลี้ยแป้งเกิน 20% ฟันคลอร์ไพริฟอส 30 มล. ผสมปิโตรเลียมสเปรย์ 30 มล./น้ำ 20 ล. 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p> <p>5. ป้องกันกำจัดผีเสื้อมวนหวาน ด้วยกับดักไฟฟ้า หรือเหยื่อพิษ</p> <p>6. ก่อนเก็บเกี่ยว 30 วัน ใส่ปุ๋ยเคมี 0-0-60 หรือ 13-13-21 อัตรา 1-2 กก./ต้น</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวประมาณ 22 สัปดาห์ หลังติดผล</p> <p>ข้อสังเกตคือ เปลือกผลเรียบเกือบไม่มีกระ และสีน้ำตาลอ่อน</p> <p>2. หักหรือตัดช่อผลให้มีใบย่อยสุดท้ายติดไปด้วย</p> <p>3. รวบรวมผลผลิตไว้ในภาชนะ หรือสถานที่ที่สะอาด</p> <p>4. ตัดแต่งช่อผล คัดขนาดคุณภาพผลผลิตตามมาตรฐานลำไย</p>	<p>1. ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว โดยตัดกิ่งกลางทรงพุ่มที่อยู่ในแนวตั้งเหลือตอกิ่ง หรือเปิดกลางทรงพุ่มให้รับแสงสว่างมากขึ้น กิ่งทับซ้อน กิ่งแห้งตาย หรือโรค - แมลงทำลาย</p> <p>2. เก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับธาตุอาหารที่พืชต้องการจากดิน ควบคู่กับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์</p> <p>10 – 20 กก./ต้น และปุ๋ยเคมี 15-15-15 ผสม 46-0-0 สัดส่วน 1:1 อัตรา 1-2 กก./ต้น</p>
ปกติลำไยจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 4 – 5		ลำไยใช้เวลา 8 เดือนหลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย (นอกฤดู)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของลำไย (นอกฤดู)				
มีนาคม	เมษายน – พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน – ธันวาคม	มกราคม – กุมภาพันธ์
(ตัดแต่งกิ่ง)	(เตรียมต้นให้พร้อม)	(ราดสาร)	(ออกดอก)	(ผสมเกสร)	(ติดผลและผลพัฒนา)	(เก็บเกี่ยว)
		เริ่มต้น	30 วัน	30 วัน	120 วัน	60 วัน
<p>1. ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวโดยตัดกิ่งกลาง กิ่งทับซ้อน กิ่งแห้งตาย หรือโรค – แมลงทำลาย</p> <p>2. เก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะกับธาตุอาหารที่พืชต้องการจากดิน</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 10-20 กก./ต้น และปุ๋ยเคมี 15-15-15</p> <p>4. ผสม 46-0-0 สัดส่วน 1:1 อัตรา 1-2 กก./ต้น</p>	<p>1. ป้องกันกำจัดแมลงช่วงแตกใบอ่อน</p> <p>- โรยสี ขา เกิน 10% ฟัน กำมะถันผง 40 ก./น้ำ 20 ล. หรืออามีทราซ 40 มล./น้ำ 20 ล. 2-3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p> <p>- หนอนคืบเกิน 20% ฟันคาร์บาริล 40 ก./น้ำ 20 ล.</p> <p>2. ใส่ปุ๋ยเคมี 0-46-0 ผสม 0-0-60 สัดส่วน 1:1 ประมาณ 1-2 กก./ต้น</p> <p>3. ฟันปุ๋ยเคมี 0-52-34 อัตรา 150 ก./น้ำ 20 ล. 2 ครั้ง ห่าง 10-14 วัน</p>	<p>1. เลือกต้นที่สมบูรณ์ และใบเต็มที่</p> <p>2. กำจัดวัชพืช และใบแห้งในทรงพุ่ม</p> <p>3. ดินแห้งเกินไปควรรดน้ำให้ชื้น ดินชุ่มเกินไปปล่อยให้ดินแห้ง</p> <p>4. หวานสารโพแทสเซียมคลอไรด์ 100-120 ก./ศก. ทรงพุ่ม 1 ม.</p> <p>5. รดน้ำให้ชื้นทุกวัน 3-5 วัน</p>	<p>1. เริ่มให้น้ำเล็กน้อยเมื่อออกดอก และเพิ่มปริมาณขึ้นตามลำดับ</p> <p>2. เฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงทำลายไฟรฟอส 30 มล./น้ำ 20 ล.</p> <p>- เพลี้ยหอยหรือเพลี้ยแป้งเกิน 20% ฟันคลอร์ไพริฟอส 30 มล.</p> <p>3. ผสมปิโตรเลียมสเปรย์ออยล์ 30 มล./น้ำ 20 ล. 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p> <p>4. ฟันสารป้องกันกำจัดแมลงก่อนดอกบาน หลีกเลี่ยงช่วงดอกบาน</p>	<p>1. ให้น้ำอัตรา 250-350 ลิตร/ต้น สัปดาห์ละ 2 ครั้ง</p> <p>2. นำผึ้งมาเลี้ยงในสวน เพื่อช่วยผสมเกสร</p> <p>3. เฝ้าระวังเพลี้ยไฟไม่ให้เกิน 30% โดยฟันอิมิดาโคลพริด 8 มล./น้ำ 20 ล. 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p>	<p>1. ให้น้ำอัตรา 250-350 ลิตร/ต้น สัปดาห์ละ 2 ครั้ง</p> <p>2. เมื่อติดผลใส่ปุ๋ยเคมี เช่น 15-15-15 ผสม 46-0-0 สัดส่วน 1:1 อัตรา 1-2 กก./ต้น</p> <p>3. มวนลำไยเกิน 20% ฟันคาร์บาริล 40 ก./น้ำ 20 ล.</p> <p>4. เพลี้ยหอย หรือเพลี้ยแป้งเกิน 20% ฟันคลอร์ไพริฟอส 30 มล. ผสมปิโตรเลียมสเปรย์ออยล์ 30 มล./น้ำ 20 ล. 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p> <p>5. ป้องกันกำจัดผีเสื้อมวนหวานด้วยกับดักไฟฟ้า หรือเหยื่อพิษ</p> <p>6. ก่อนเก็บเกี่ยว 30 วัน ใส่ปุ๋ยเคมี 0-0-60 หรือ 13-13-21 อัตรา 1-2 กก./ต้น</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวประมาณ 22 สัปดาห์ หลังติดผล เปลือกผลเรียบเกือบไม่มีกระ และสีน้ำตาลอ่อน</p> <p>2. หัก หรือตัดข้อผลให้มีใบย่อยสุดท้ายติดไปด้วย</p> <p>3. รวบรวมผลผลิตไว้ในภาชนะหรือสถานที่ที่สะอาด</p> <p>4. ตัดแต่งข้อผล คัดขนาด (AA, A และ B) และคุณภาพผลผลิตตามมาตรฐานลำไย</p>
ปฏิบัติกับต้นลำไยที่มีอายุตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป		ลำไยใช้เวลา 8 เดือนหลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลิ้นจี่

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของลิ้นจี่				
		มกราคม	กุมภาพันธ์ - มีนาคม	เมษายน - พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม - ธันวาคม
		(ออกดอก)	(ติดผลและผลพัฒนา)	(เก็บเกี่ยว)	(ตัดแต่งกิ่ง)	(แตกใบอ่อน-แทงช่อดอก)
การเตรียมการ	การปลูก	30 วัน	60 วัน	60 วัน	30 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
<p>1. เตรียมดิน ที่ลุ่ม ขุดร่องยกแปลงขึ้นมา เพื่อเป็นการระบายน้ำ</p> <p>ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ</p> <p>2. เตรียมพันธุ์ ควรเตรียมกิ่งตอนไว้ล่วงหน้าให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรงตั้งตัวได้แล้ว โดยเลี้ยงไว้ในเรือน เพาะชำก่อนนำลงปลูก</p>	<p>1. ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ขุดหลุมปลูกให้มีขนาด 50 X 50 X 50 ซม. ระยะปลูก 8 x 10 ม.</p> <p>2. ผสมดิน ปุ๋ยคอก และปุ๋ยร็อคฟอสเฟตเข้าด้วยกันในหลุมสูงประมาณ 2 ใน 3 ของหลุม</p> <p>3. ยกถุกกล้าต้นไม้วางในหลุม โดยให้ระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมปลูกเล็กน้อย</p> <p>4. ดึงถุกพลาสติกออก กลบดินที่เหลือลงไปให้แน่น แล้วรดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น</p> <p>5. ปักไม้หลักและผูกเชือกยึดเพื่อป้องกันลมพัดโยก</p> <p>6. หาววัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง จากนั้นรดน้ำให้ชุ่ม</p> <p>7. ทำร่มเงา เพื่อช่วยพรางแสงแดด</p>	<p>1. ให้น้ำสม่ำเสมอ</p> <p>2. ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรค และแมลง</p>	<p>1. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15</p> <p>2. ให้น้ำสม่ำเสมอ</p> <p>3. ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรค และแมลง</p> <p>4. ห่อผลเมื่อเปลือกเริ่มเปลี่ยนสี</p>	<p>1. ตัดกิ่งเก็บเกี่ยว ผลลิ้นจี่แก่หลังจากดอกบานประมาณ 4 เดือน และผลมีขนาด โตเต็มที่ สีของผลเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีชมพูปนแดง ไหลผลกว้างออกฐานของหนามที่เปลือกขยายออก ปลายหนามแหลม ร่องหนามถ่างออกเห็นได้ชัด เนื้อแห้ง กลิ่นหอม รสหวาน</p> <p>2. ควรเก็บเกี่ยวในเวลาที่เหมาะสม แดดไม่ร้อนจัด แล้วขนย้ายมารวมกันที่ร่ม ทำการตัดแต่งช่อผล คัดขนาดและจัดชั้นคุณภาพ บรรจุภาชนะ</p>	<p>ใส่ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15</p>	<p>1. ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรค และแมลง ใส่ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15</p> <p>2. ระยะแตกใบอ่อน พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรค แมลง</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24</p> <p>4. งดการให้น้ำ</p> <p>5. กำจัดวัชพืช</p> <p>6. ควิน หรือรดด้วยลวด</p> <p>7. คลายลวดหลัง 30-45 วัน</p>

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนในฤดู (ภาคตะวันออก)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของทุเรียน (ในฤดู)				
		มกราคม-กุมภาพันธ์	มีนาคม-เมษายน	พฤษภาคม – กรกฎาคม	สิงหาคม – พฤศจิกายน	กันยายน
		(ระยะออกดอก-ติดผลขนาดเล็ก)	(ระยะผลกำลังเจริญเติบโต)	(ระยะผลเริ่มแก่และเก็บเกี่ยว)	(ระยะแตกใบอ่อนเก็บเกี่ยว)	(ระยะเริ่มออกดอก)
การเตรียมการ	การปลูก	60 วัน	60 วัน	90 วัน	120 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
<p>2. เตรียมดิน</p> <p>ที่ลุ่ม ยกร่องสวนให้สั้นร่องกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร ร่องน้ำกว้าง 1.5 เมตร ลึก 1 เมตร มีระบบระบายน้ำเข้า-ออก</p> <p>ที่ดอน ไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบ และขุดร่องระบายน้ำภายในสวน</p> <p>2. การเลือกต้นพันธุ์</p> <p>ต้นแข็งแรง ไม่ค้ำงปี ตรงตามพันธุ์ ต้นต่อเป็นพันธุ์พื้นเมือง ทนต่อโรครากเน่าโคนเน่า ระบบรากไม่ชดหรืออ มีใบหนาสีเขียวเข้ม</p> <p>3. ระยะปลูก</p> <p>- ระบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะปลูก 8X8 เมตร หรือ 10X10 เมตร</p> <p>- ระบบแถวกว้างต้นชิดระยะปลูก ระหว่างแถวและต้น 10X5 เมตร หรือ 12X6 เมตร</p>	<p>1. แบบเตรียมหลุมปลูก</p> <p>ขุดหลุมขนาด 50x50x 50 เซนติเมตร ผสมดินปลูกด้วยหญ้าแห้ง ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมีตากดินไว้ระยะหนึ่งจนดินยุบตัวคั่งที่ เติมดินผสมลงไปอีกจนเต็ม ปลูกต้นพันธุ์ในหลุมให้รอยต่อระหว่างต้นพันธุ์และดินตออยู่สูงกว่าระดับดิน กลบดินรอบต้นพันธุ์ให้แน่น</p> <p>2. แบบนั่งแท่นหรือยกโคก</p> <p>ไม่ต้องขุดหลุมปลูก วางต้นพันธุ์แล้วขุดดินมาถมจนอยู่ในระดับเดียวกับผิวดินของต้นพันธุ์ ในลักษณะลาดเอียงออกไปโดยรอบรัศมีประมาณ 1 เมตร กลบดินให้แน่น พรวนดินและขุดดินเพื่อขยายโคนปีละ 1-3 ครั้ง จนเริ่มให้ผลผลิตจึงหยุด</p>	<p>การให้น้ำ ก่อนดอกบาน 7-10 วัน จนถึงติดผลในระยะปีน ลดการให้น้ำลง โดยให้เพียง 70 % ของปกติ หลังจากนั้นให้เพิ่มปริมาณขึ้นทีละน้อยตามการเจริญเติบโตของผล</p> <p>การช่วยผสมเกสร เพื่อให้ทุเรียนติดผลดีขึ้น ใช้เกสรตัวผู้จากต้นที่ต่างพันธุ์กัน ดังนี้</p> <p>- เตรียมเกสรตัวผู้เวลา 19.00-19.30 น. ตัดเกสรตัวผู้ที่มีละอองเกสรสีขาวเกาะอยู่</p> <p>- ทำการผสมเกสรตั้งแต่เวลา 19.30 น. โดยใช้พู่กันหรือแปรงขนอ่อนแตะละอองเกสรตัวผู้ไปป้ายที่ยอดเกสรตัวเมีย</p> <p>ป้องกันกำจัดโรคแมลง (ตามคำแนะนำบนฉลาก)</p>	<p>การให้น้ำ ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>การใส่ปุ๋ย หลังดอกบาน 30 วัน ให้ปุ๋ยทางดิน สูตร 12-12-17-2 หรือ 4-16-24-4 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น ถ้าต้นขาดความสมบูรณ์ให้ฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ (น้ำตาลกลูโคส 600 กรัม ปุ๋ยอิมมูโนแคชชีค 20 ซีซี ปุ๋ยเกร็ดสูตร 15-30-15 หรือ 10-20-30 จำนวน 60 กรัมต่อต้น 20 ลิตร) พร้อมสารป้องกันโรค แมลง ยาจับใบ</p> <p>การตัดแต่งผล</p> <p>- ครั้งที่ 1 หลังดอกบาน 3-4 สัปดาห์ตัดผลที่ไม่ดีออก โดยเหลือจำนวนผลมากกว่าที่จะเก็บไว้จริง 60-80% โดยให้ผลกระจายอย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งกิ่ง</p> <p>- ครั้งที่ 2 หลังดอกบาน 5-6 สัปดาห์ ตัดผลเล็ก เบี้ยว ที่มีอาการไหม้แดง</p> <p>- ครั้งที่ 3 หลังดอกบาน 7-8 สัปดาห์ ตัดผลเล็ก เหลือผลไว้เท่าที่จะไว้จริง</p> <p>การค้ำโยงกิ่ง ทำหลังแต่งผลครั้งที่ 3</p> <p>การควบคุมการแตกใบอ่อน ถ้าพบว่าทุเรียนจะแตกใบอ่อนให้ยับยั้งโดยการฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ สูตร 13-0—45 อัตรา 150-300 กรัมต่อต้น 20 ลิตร ถ้าไม่ได้ผลให้ฉีดซ้ำอีกครั้งห่างจากครั้งแรก 1-2 สัปดาห์</p> <p>การป้องกันกำจัดโรคแมลง (ตามคำแนะนำบนฉลาก)</p>	<p>การเก็บเกี่ยว</p> <p>- เก็บเกี่ยวผลที่แก่เต็มที่โดยสังเกตจากลักษณะของผลและนับอายุผล</p> <p>- ตัดเหนือบริเวณปลิงของก้านผล</p> <p>ส่งลงมาอย่างระมัดระวังอย่าให้ผลตกกระแทกพื้น</p> <p>- ห้ามวางผลทุเรียนบนพื้นดินในสวนโดยตรงเพื่อป้องกันการติดเชื้อราสาเหตุของโรคผลเน่า</p> <p>การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรค กิ่งแห้งตาย กิ่งน้ำค้าง</p> <p>การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยหลังแต่งกิ่งเพื่อกระตุ้นให้มีการแตกกิ่งก้านสาขา และใบอ่อนที่สมบูรณ์โดยให้ปุ๋ยทางดิน สูตร 15-15-15, 16-16-16 ประมาณ 1-3 กิโลกรัมต่อต้น และปุ๋ยอินทรีย์ 10-20 กิโลกรัม ต่อต้น</p> <p>การป้องกันกำจัดโรคแมลง</p> <p>ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันและกำจัดตามคำแนะนำ</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวประมาณ 22 สัปดาห์หลังติดผล ข้อสังเกตคือ เปลือกผลเรียบเกือบไม่มีกระ และสีน้ำตาลอ่อน</p> <p>2. หักหรือตัดข้อผลให้มีใบย่อยสุดท้ายติดไปด้วย</p> <p>3. รวบรวมผลผลิตไว้ในภาชนะ หรือสถานที่ที่สะอาด</p> <p>1. ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวโดยตัดกิ่ง กิ่งทาบ กิ่งแซมซ้อน กิ่งแห้งตาย หรือโรค - แมลงทำลายกับน้ำค้าง</p> <p>2. เก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะกับธาตุอาหารที่พืชต้องการจากดินควบคู่กับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์</p> <p>10 – 20 กก./ต้น และปุ๋ยเคมี 15-15-15 ผสม 46-0-0 สัดส่วน 1:1 อัตรา 1-2 กก./ต้น</p>	
ปกติทุเรียนจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 4 – 5		ทุเรียนใช้เวลา 4 เดือน (ประมาณ 120 วัน) หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมังคุดในฤดู (ภาคตะวันออก)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมังคุด				
		ส.ค.-พ.ย.	ธ.ค.-ม.ค.	ก.พ.-เม.ย.	พ.ค.-มิ.ย.	ก.ค.
		(แตกใบอ่อน-ออกดอก)	(ออกดอก)	(ติดผลและผลพัฒนา)	(เก็บเกี่ยว)	(ตัดแต่งกิ่ง)
การเตรียมการ	การปลูก	120 วัน	60 วัน	90 วัน	60 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
<p>1. เตรียมดิน ที่ลุ่ม ขุดร่องยกแปลงขึ้นมาเพื่อเป็นการระบายน้ำ ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ</p> <p>2. เตรียมพันธุ์ - เลือกต้นพันธุ์ที่แข็งแรง มีอายุไม่น้อยกว่า 2 ปี สูงไม่ต่ำกว่า 30 ซม. ระบบรากดี ไม่ชงอในถุง</p>	<p>1. ขุดหลุมปลูกกว้างและลึกประมาณ 30-80 ซม.</p> <p>2. ผสมดินปุ๋ยคอก 5 กก. และปุ๋ยร็อคฟอสเฟต 1 กก. รองกันหลุมด้วยหญ้าแห้งหรือทรายหยาบสูงประมาณ 6 นิ้ว แล้วใส่ดินที่ผสมลงไป</p> <p>3. ตัดแต่งรากโดยกรีดกันสูง 1 นิ้ว ถ้ามีรากม้วนงอที่ก้นถุงก็ให้ตัดออก</p> <p>4. วางต้นกล้าลงบนตำแหน่งที่จะปลูก และพลาสติกออก กลบดินที่เหลืออยู่รอบต้นกล้า</p> <p>5. ปักไม้หลักกับต้นกล้า</p> <p>6. คลุมดินบริเวณโคนต้น</p> <p>7. รดน้ำให้ชุ่ม</p> <p>8. ทำร่มเงาพรางแสงแดด</p>	<p>1. ชักน้ำให้แตกใบอ่อนโดยการพ่นปุ๋ยยูเรีย อัตรา 100-200 กรัม/น้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทั้งต้น</p> <p>2. ป้องกันไม่ให้เกิดโรคมานาทำลายใบอ่อน เช่น โรคใบจุด พ่นคาร์เบนดาซิม 50 % ดับบลิวพี อัตรา 10-15 กรัม/น้ำ 20 ลิตร</p> <p>3. ป้องกันกำจัดโรคแมลงไม่ให้ทำลายใบอ่อน เฝ้าระวังแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ เช่น เพลี้ยไฟ พ่นอิมิดาโคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p> <p>4. จัดการปุ๋ยเพื่อความสมบูรณ์ของต้นโดยพ่นด้วยปุ๋ยเคมีทางใบสูตร 15-30-15 หรือ 20-20-20 อัตรา 60 กรัม ร่วมกับกรดฮิวมิก อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วทรงพุ่ม</p> <p>5. เตรียมความพร้อมในการออกดอกช่วงปลายฤดูฝนก่อนออกดอก ประมาณ 1 เดือน โดยใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 หรือ 9-24-24 หรือ 13-13-21 หวานให้ทั่วทรงพุ่ม 1/2 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม</p> <p>6. ชักน้ำการออกดอกงดการให้น้ำ ปล่อยให้ต้นมังคุดผ่านช่วงแล้งจนก้านระหว่างข้อสุดท้ายของยอดแสดงอาการเหี่ยวอย่างชัดเจน ใบคู่สุดท้ายของยอดเริ่มมีอาการใบตก ให้น้ำครั้งแรกในปริมาณ 35-40 มม. ทุก 7-10 วัน ในปริมาณ 17.5-20 มม. จนกว่าต้นมังคุดจะออกดอกมากกว่าหรือเท่ากับ 15 % ของจำนวนยอดทั้งหมด</p>	<p>1. จัดการน้ำเพื่อควบคุมปริมาณดอก สัปดาห์ที่ 1 หลังออกดอก โดยให้น้ำอย่างสม่ำเสมอทุกวัน</p> <p>2. ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายดอก เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วยอิมิดาโคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p> <p>3. จัดการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของผล และเพิ่มปริมาณผลผลิตคุณภาพ เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วยอิมิดาโคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p>	<p>1. ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายผลมังคุด เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วยอิมิดาโคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p> <p>2. ควบคุมปริมาณผลต่อต้นให้เหมาะสม ถ้ามีมากกว่า 50 % ของยอดทั้งหมด ให้ใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 3-5 กก./ต้น หวานใต้ทรงพุ่ม เพื่อให้ผลร่วง เหลือ 35-50 %</p> <p>3. จัดการปุ๋ยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการของผล ดังนี้ - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 12-12-17+2 หวานให้ทั่วทรงพุ่ม 1/3 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม - เพิ่มปริมาณการให้น้ำ จาก 80 % เป็น 90 % ของอัตราการระเหยน้ำจากอากาศระเหยน้ำชนิด A - พ่นปุ๋ยทางใบ อัตรา 30-40 มล./น้ำ 20 ล. จำนวน 3 ครั้ง ทุก 7 วัน - ให้น้ำ อัตรา 80 % ของอัตราการระเหยน้ำจากอากาศระเหยน้ำชนิด A ทุก 3 วัน ต่อเนื่องจนถึงเก็บเกี่ยว</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องมือ ตะกร้อผ้า ทำแบบพ่นตั้งและพ่นนอน เพื่อป้องกันไม่ให้ผลมังคุดร่วงหล่นหรือกระแทกรุนแรง</p> <p>เลือกเก็บเฉพาะผลสุกแก่ใน ระยะ สายเลียด</p> <p>2. หลังเก็บเกี่ยวแล้ว เก็บไว้ในมีร่ม ให้ความสะอาดผล ชุดอย่างที่เปลือกออก และคัดแยกคุณภาพก่อนจำหน่าย</p>	<p>1. จัดการปุ๋ยเพื่อชักน้ำการแตกใบอ่อน</p> <p>2. ใส่ปุ๋ยคอกโดยหว่านใต้ทรงพุ่มในอัตรา กก./ต้น เท่ากับ 4 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยเคมี 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา กก./ต้น เท่ากับ 1/2 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มหรือใส่ตามค่าวิเคราะห์ดิน</p> <p>4. คลุมโคนด้วยเศษซากพืช</p> <p>5. ตัดแต่งกิ่งด้านข้างตัดยอดส่วนที่สูงเกิน ตัดกิ่งประธานหรือกิ่งรองออกด้านละ 1-5 กิ่ง</p> <p>6. กำจัดวัชพืช</p>
ปกติมังคุดจะเริ่มให้ผลผลิตประมาณปีที่ 7 หลังปลูก		มังคุดใช้เวลาประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเงาะในฤดู (ภาคตะวันออก)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของเงาะ				
		กรกฎาคม – กันยายน	ตุลาคม-พฤศจิกายน	ธันวาคม – มกราคม	กุมภาพันธ์ – มีนาคม	เมษายน - มิถุนายน
		(เตรียมต้นหลังการเก็บเกี่ยว)	(เตรียมต้นก่อนการออกดอก)	(ระยะออกดอก)	(ระยะผลพัฒนา)	(ระยะเก็บเกี่ยวและจัดการหลังเก็บเกี่ยว)
การเตรียมการ	การปลูก	90 วัน	60 วัน	60 วัน	60 วัน	90 วัน
<p>1. การเตรียมพื้นที่ โดยการไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบและขุดร่องระบายน้ำในแปลง</p> <p>2. การเลือกต้นพันธุ์ ต้นพันธุ์ที่นำมาปลูกได้จากการตอนกิ่ง การทาบกิ่ง การติดตาที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง</p> <p>3. ระยะปลูก ระยะปลูก 8x8 หรือ 10x10</p>	<p>1. เตรียมพื้นที่ปลูก ขุดหลุมกว้าง ยาว ลึก ประมาณ 50 X50X50 เซนติเมตร ถ้าดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำควรมีขนาด 1X1X1 เมตร ผสมดินปลูกด้วยหินฟอสเฟต 2 ก.ก. กระทบนมและปุ๋ยคอกแห้ง 10 ก.ก. กลบลงในหลุมให้ระดับดินสูงกว่าระดับเดิม 20-25 เซนติเมตร</p> <p>2. การปลูก วางกิ่งพันธุ์ดีตรงกลางหลุม กลบดินให้สูงกว่าระดับดินเดิมไม่เกิน 1 นิ้ว อย่าให้สูงถึงรอยแผลที่ติดตา ใช้ไม้เป็นหลักผูกยึดกิ่งเพื่อป้องกันต้นล้ม</p>	<p>1. ตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งกระโดง กิ่งเป็นโรค และแมลงทำลาย กิ่งในทรงพุ่มกิ่งไม่สมบูรณ์ เพื่อมีการแตกยอดใหม่</p> <p>2. การกำจัดวัชพืช ทุกครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย</p> <p>3. การใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-3 กิโลกรัมต่อต้น เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของต้น</p> <p>4. ฝักระวัง ป้องกันกำจัดหนอนคืบกินใบ แมลงค่อมทอง และโรคราแป้ง ราสีชมพู</p>	<p>ช่วงปลายฝนให้ปุ๋ย 8-24-24 การให้น้ำเพื่อกระตุ้นการออกดอก โดยให้น้ำอัตรา 30-35 มิลลิเมตร แล้วหยุดเพื่อรอดูอาการภายใน 7-10 วัน หากตายอดมีการพัฒนาและสีของตาเปลี่ยนจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลทองก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งหนึ่งในอัตราเท่าเดิมเพื่อเร่งการพัฒนาของตายอด แต่หากพบว่า ตายอดพัฒนาจากสีน้ำตาลปนเขียวหรือเขียวน้ำตาล ต้องหยุดให้น้ำและปล่อยให้กระทบแล้งอีกครั้งหนึ่ง</p>	<p>1. ป้องกันกำจัดศัตรูทำลายช่อดอกและผลเงาะ</p> <p>2. การช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล โดยการเก็บละอองเกสรมาผสมน้ำฉีดพ่นให้ทั่วทั้งต้นด้วยมือหรือการใช้สารควบคุมการเจริญเติบโต</p> <p>3. การจัดการปุ๋ยและน้ำเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของดอก</p>	<p>1. ป้องกันกำจัดศัตรูทำลายเงาะ</p> <p>2. ช่วงระยะการเจริญเติบโตของผล ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ หากน้ำไม่เพียงพอจะทำให้ผลเล็กลีบ เปลือกหนา</p> <p>2. กำจัดวัชพืชทุกครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น และก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือนให้ใส่ปุ๋ยสูตร 12-12-17-2 หรือ 13-13-21 หรือ 14-14-25 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>4. ฝักระวังการทำลายของเพลี้ยแป้ง หนอนเจาะช้ำเงาะ แมลงวันผลไม้ และโรคราแป้ง</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวด้วยความระมัดระวังโดยใช้กรรไกรคมและสะอาดตัดช่อผล</p> <p>2. รวบรวมช่อผลเงาะใส่ตะกร้าพลาสติกหรือเข่ง จากนั้นขนย้ายไปยังโรงเรือนภายในสวนหรือในที่ร่ม</p> <p>3. ตัดแต่งโดยตัดขั้วผลให้มีก้านติดอยู่ไม่เกิน 5 มิลลิเมตร ในกรณีจำหน่ายเป็นผลเดี่ยว</p> <p>4. ตัดก้านช่อผลให้ยาวไม่เกิน 20 เซนติเมตร เงาะแต่ละช่อควรมีผลติดอยู่ไม่ต่ำกว่า 3 ผล มีตรวมกันน้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ในกรณีจำหน่ายเป็นช่อ</p> <p>5. คัดแยกผลเสียหายหรือผลมีตำหนิออก</p>
ปกติเงาะจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 4 – 5		เงาะใช้เวลาประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลองกองในฤดู (ภาคตะวันออก)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของลองกอง (ในฤดู)				
		มกราคม-กุมภาพันธ์	มีนาคม-พฤษภาคม	มิถุนายน-สิงหาคม	กันยายน-ตุลาคม	พฤศจิกายน-ธันวาคม
		(ระยะก่อนออกดอก)	(ระยะแทงช่อดอก)	(ระยะพัฒนาผล)	(ระยะเก็บเกี่ยว)	(ระยะหลังเก็บเกี่ยว)
การเตรียมการ	การปลูก	60 วัน	90 วัน	90 วัน	60 วัน	60 วัน
<p>การเตรียมพื้นที่ปลูก</p> <p>1. เลือกพื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ราบ น้ำไม่ท่วมขัง ดินเป็นดินร่วนระบายน้ำได้ดี</p> <p>2. กำหนดระยะปลูกที่เหมาะสม คือ 4X6 เมตร หรือ 6X6 หรือ 6X8 เมตร ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่</p> <p>3. การเตรียมหลุมปลูกควรใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีสูตร ปอสเฟตผสมกับดินเดิมก่อนปลูก</p>	<p>การเตรียมดินเพื่อปลูกและช่วงเวลาปลูก</p> <p>1. ควรใช้ต้นกล้าที่มีอายุ 1 - 1.5 ปี และมีใบแก่ทั้งต้น</p> <p>2. เลือกต้นที่แข็งแรง สมบูรณ์</p> <p>3. ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน</p> <p>4. ทำร่มเงาพรางแสงหลังจากปลูก</p>	<p>1. ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24, 13-13-21</p> <p>2. ตัดแต่งกิ่งแขนง</p> <p>3. ให้น้ำสม่ำเสมอ</p>	<p>1. งดให้น้ำอย่างน้อย 30-45 วัน</p> <p>2. สังเกตใบลองกองเหี่ยวให้น้ำเต็มที่ 1 ครั้ง</p> <p>3. เมื่อเห็นตาดอกเริ่มให้น้ำสม่ำเสมอ</p> <p>4. กำจัดวัชพืชรอบโคนต้นให้สะอาด</p> <p>5. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>6. พ่น GA3 100 มิลลิกรัม + น้ำ 1 ลิตร เพื่อยืดช่อ</p> <p>7. ตัดแต่งช่อดอกเหลือ 1-2 ช่อดอกต่อกลุ่มดอก ระยะช่อห่าง 25-30 เซนติเมตร</p>	<p>1. ตัดแต่งช่อผล 2-3 สัปดาห์ และ 7-8 สัปดาห์หลังดอกบาน</p> <p>2. เลือกช่อผลที่สมบูรณ์</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้นและให้น้ำสม่ำเสมอ ปริมาณเพิ่มทีละน้อยและหยุดการให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว 20 วัน</p>	<p>1. เก็บช่อผลอายุ 13-15 สัปดาห์</p> <p>2. ก่อนเก็บควรชิมผลที่ปลายช่อแห้งใส หวานแหลม</p> <p>3. บีบผลปลายช่อรู้สึกนิ่ม</p> <p>4. ควรเก็บในช่วงอุณหภูมิ ต่ำ ช่วงเช้าหรือเย็น</p>	<p>1. ตัดแต่งกิ่งและชั้วช่อดอก</p> <p>2. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี และใส่ปุ๋ยคอก 20-25 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>3. ป้องกันกำจัดโรคและแมลง</p> <p>4. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ</p>
ปกติลองกองจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 3 - 4		ลองกองใช้เวลาประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนในฤดู (ภาคใต้/ภาคใต้ชายแดน)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของทุเรียน (ในฤดู)				
		มีนาคม - เมษายน	พฤษภาคม - มิถุนายน	กรกฎาคม - กันยายน	ตุลาคม - มกราคม	พฤศจิกายน
		(ระยะออกดอก-ติดผลขนาดเล็ก)	(ระยะผลกำลังเจริญเติบโต)	(ระยะผลเริ่มแก่และเก็บเกี่ยว)	(ระยะแตกใบอ่อนเก็บเกี่ยว)	(ระยะเริ่มออกดอก)
การเตรียมการ	การปลูก	60 วัน	60 วัน	90 วัน	120 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
<p>3. เตรียมดิน</p> <p>ที่ลุ่ม ยกร่องสวนให้สั้นร่องกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร ร่องน้ำกว้าง 1.5 เมตร ลึก 1 เมตร มีระบบระบายน้ำเข้า-ออก</p> <p>ที่ดอน ไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบ และขุดร่องระบายน้ำภายในสวน</p> <p>2. การเลือกต้นพันธุ์</p> <p>ต้นแข็งแรง ไม่ค้ำปี ตรงตามพันธุ์ ต้นต่อเป็นพันธุ์พื้นเมือง ทนต่อโรครากเน่าโคนเน่า ระบบรากไม่ขาดหรืออ มีใบหนาสีเขียวเข้ม</p> <p>3. ระยะปลูก</p> <p>- ระบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะปลูก 8X8 เมตร หรือ 10X10 เมตร</p> <p>- ระบบแถวกว้างต้นชิดระยะปลูกระหว่างแถวและต้น 10X5 เมตร หรือ 12X6 เมตร</p>	<p>1. แบบเตรียมหลุมปลูก</p> <p>ขุดหลุมขนาด 50x50x 50 เซนติเมตร ผสมดินปลูกด้วยหญ้าแห้ง ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมี ดาดินไว้ระยะหนึ่งจนดินยุบตัวคงที่ เติมนิคมลงไปในอีกจนเต็ม ปลูกต้นพันธุ์ในหลุมให้รอยต่อระหว่างต้นพันธุ์และต้นตออยู่สูงกว่าระดับดิน กลบดินรอบต้นพันธุ์ให้แน่น</p> <p>2. แบบนึ่งแทนหรือยกโคก ไม่ต้องขุดหลุมปลูก วางต้นพันธุ์แล้วขุดดินมากลบจนอยู่ในระดับเดียวกับผิวดินของต้นพันธุ์ ในลักษณะลาดเอียงออกไปโดยรอบรัศมีประมาณ 1 เมตร กลบดินให้แน่น พรวนดินและขุดดินเพื่อขยายโคนปีละ 1-3 ครั้ง จนเริ่มให้ผลผลิตจริงหยุด</p>	<p>การให้น้ำ ก่อนดอกบาน 7-10 วัน จนถึงติดผลในระยะปีน ลดการให้น้ำลงโดยให้เพียง 70 % ของปกติ หลังจากนั้นให้เพิ่มปริมาณขึ้นทีละน้อยตามการเจริญเติบโตของผล</p> <p>การช่วยผสมเกสร เพื่อให้ทุเรียนติดผลดีขึ้น ใช้เกสรตัวผู้จากต้นที่ต่างพันธุ์กัน ดังนี้</p> <p>- เตรียมเกสรตัวผู้เวลา 19.00-19.30 น. ตัดเกสรตัวผู้ที่มีละอองเกสรสีขาวเกาะอยู่</p> <p>- ทำการผสมเกสรตั้งเวลา 19.30 น. โดยใช้พู่กันหรือแปรงขนอ่อนแตะละอองเกสรตัวผู้ไปป้ายที่ยอดเกสรตัวเมีย</p> <p>ป้องกันกำจัดโรคแมลง (ตามคำแนะนำบนฉลาก)</p>	<p>การให้น้ำ ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>การใส่ปุ๋ย หลังดอกบาน 30 วัน ให้ปุ๋ยทางดิน สูตร 12-12-17-2 หรือ 4-16-24-4 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น ถ้าต้นขาดความสมบูรณ์ให้ฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ (น้ำตาลกลูโคส 600 กรัม ปุ๋ยชีวมิกแอซิก 20 ซีซี ปุ๋ยเกร็ดสูตร 15-30-15 หรือ 10-20-30 จำนวน 60 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร) พร้อมสารป้องกันโรค แมลง ยาจับใบ</p> <p>การตัดแต่งผล</p> <p>- ครั้งที่ 1 หลังดอกบาน 3-4 สัปดาห์ตัดผลที่ไม่ดีออก โดยเหลือจำนวนผลมากกว่าที่จะเก็บไว้จริง 60-80% โดยให้ผลกระจายอย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งกิ่ง</p> <p>- ครั้งที่ 2 หลังดอกบาน 5-6 สัปดาห์ ตัดผลเล็ก เบี้ยว ที่มีอาการทนมแดง</p> <p>- ครั้งที่ 3 หลังดอกบาน 7-8 สัปดาห์ ตัดผลเล็ก เหลือผลไว้เท่าที่จะไว้จริง</p> <p>การค้ำโยงกิ่ง ทำหลังแต่งผลครั้งที่ 3</p> <p>การควบคุมการแตกใบอ่อน ถ้าพบว่าทุเรียนจะแตกใบอ่อนให้ยับยั้งโดยการฉีดพ่นปุ๋ยทางใบสูตร 13-0-45 อัตรา 150-300 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ถ้าไม่ได้ผลให้ฉีดซ้ำอีกครั้งห่างจากครั้งแรก 1-2 สัปดาห์</p> <p>การป้องกันกำจัดโรคแมลง (ตามคำแนะนำบนฉลาก)</p>	<p>การเก็บเกี่ยว</p> <p>- เก็บเกี่ยวผลที่แก่เต็มที่โดยสังเกตจากลักษณะของผลและนับอายุผล</p> <p>- ตัดเหนือบริเวณปลิงของก้าน ผลร่วงลงมายังระแนงมัดระวางอย่าให้ผลตกกระแทกพื้น</p> <p>- ห้ามวางผลทุเรียนบนพื้นดินในสวนโดยตรงเพื่อป้องกันการติดเชื้อราสาเหตุของโรครากเน่า</p> <p>การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรค กิ่งแห้งตาย กิ่งน้ำค้าง</p> <p>การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยหลังแต่งกิ่งเพื่อกระตุ้นให้มีการแตกกิ่งก้านสาขาและใบอ่อนที่สมบูรณ์โดยให้ปุ๋ยทางดินสูตร 15-15-15, 16-16-16 ประมาณ 1-3 กิโลกรัมต่อต้นและปุ๋ยอินทรีย์ 10-20 กิโลกรัม ต่อต้น</p> <p>การป้องกันกำจัดโรคแมลง</p> <p>ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันและกำจัดตามคำแนะนำ</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวประมาณ 22 สัปดาห์หลังติดผล</p> <p>ข้อสังเกตคือ เปลือกผลเรียบเกือบไม่มีกระ และสีน้ำตาลอ่อน</p> <p>2. หักหรือตัดข้อผลให้มีใบย่อยสุดท้ายติดไปด้วย</p> <p>3. รวบรวมผลผลิตไว้ในภาชนะ หรือสถานที่ที่สะอาด</p>	<p>1. ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยวโดยตัดกิ่ง กิ่งทับกิ่งแขนงซ้อน กิ่งแห้งตายหรือโรค - แมลงทำลายกับน้ำค้าง</p> <p>2. เก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะกับธาตุอาหารที่พืชต้องการจากดินควบคู่กับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์</p> <p>10 – 20 กก./ต้น และปุ๋ยเคมี 15-15-15 ผสม 46-0-0 สัดส่วน 1:1 อัตรา 1-2 กก./ต้น</p>
ปกติทุเรียนจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 4 – 5		ทุเรียนใช้เวลา 4 เดือนหรือประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมังคุดในฤดู (ภาคใต้/ภาคใต้ชายแดน)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของมังคุด				
		ธันวาคม - มกราคม	กุมภาพันธ์ - มีนาคม	เมษายน - มิถุนายน	กรกฎาคม - สิงหาคม	กันยายน - พฤศจิกายน
		(พักตัวเตรียมออกดอก)	(ออกดอก-ติดผล)	(ติดผลและผลพัฒนา)	(เก็บเกี่ยว)	(ตัดแต่งกิ่ง)
การเตรียมการ	การปลูก	120 วัน	60 วัน	90 วัน	60 วัน	เริ่มต้นรอบใหม่
<p>1. เตรียมดิน ที่ลุ่ม ขุดร่องยกแปลงขึ้นมา เพื่อเป็นการระบายน้ำ</p> <p>ที่ดอน ไถพรวน และปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ</p> <p>2. เตรียมพันธุ์ - เลือกต้นพันธุ์ที่แข็งแรง มีอายุไม่น้อยกว่า 2 ปี สูงไม่ต่ำกว่า 30 ซม. ระบบรากดี ไม่ชดงในถุง</p>	<p>1. ขุดหลุมปลูกกว้างและลึก ประมาณ 30-80 ซม.</p> <p>2. ผสมดินปุ๋ยคอก 5 กก. และปุ๋ยร็อคฟอสเฟต 1 กก. รองกันหลุมด้วยหญ้าแห้งหรือทรายหยาบสูงประมาณ 6 นิ้ว แล้วใส่ดินที่ผสมลงไป</p> <p>3. ตัดแต่งรากโดยกรีดก้นถุงสูง 1 นิ้ว ถ้ามีรากม้วนงอที่ก้นถุงก็ให้ตัดออก</p> <p>4. วางต้นกล้าลงบนตำแหน่งที่จะปลูก เกษพลาสติกออก กลบดินที่เหลืออยู่รอบต้นกล้า</p> <p>5. ปักไม้หลักกับต้นกล้า</p> <p>6. คลุมดินบริเวณโคนต้น</p> <p>7. รดน้ำให้ชุ่ม</p> <p>8. ทำร่มเงาพรางแสงแดด</p>	<p>1. ชักน้ำให้แตกใบอ่อนโดยการพ่นปุ๋ยยูเรีย อัตรา 100-200 กรัม/น้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วทั้งต้น</p> <p>2. ป้องกันไม่ให้เกิดโรคมดทำลายใบอ่อน เช่น โรคใบจุด ฟันคาร์เบนตาซิม 50 % ดับบลิวพี อัตรา 10-15 กรัม/น้ำ 20 ลิตร</p> <p>3. ป้องกันกำจัดโรค แผลงไม่ให้ทำลายใบอ่อน ฝ้ายระวังแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ เช่น เพลี้ยไฟ พ่นอิมิดาโคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p> <p>4. จัดการปุ๋ยเพื่อความสมบูรณ์ของต้นโดยพ่นด้วยปุ๋ยเคมีทางใบสูตร 15-30-15 หรือ 20-20-20 อัตรา 60 กรัม ร่วมกับกรดฮิวมิค อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วทรงพุ่ม</p> <p>5. เตรียมความพร้อมในการออกดอกช่วงปลายฤดูฝนก่อนออกดอก ประมาณ 1 เดือน โดยใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 หรือ 9-24-24 หรือ 13-13-21 หวานให้ทั่วทรงพุ่ม 1/2 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม</p> <p>6. ชักน้ำการออกดอกงดการให้น้ำ ปล่อยให้ต้นมังคุดผ่านช่วงแล้งจนก้านระหว่างข้อสุดท้ายของยอดแสดงอาการเหี่ยวอย่างชัดเจน ใบคู่สุดท้ายของยอดเริ่มมีอาการใบตก ให้น้ำครั้งแรกในปริมาณ 35-40 มม. ทุก 7-10 วัน ในปริมาณ 17.5-20 มม. จนกว่าต้นมังคุดจะออกดอกมากกว่าหรือเท่ากับ 15 % ของจำนวนยอดทั้งหมด</p>	<p>1. จัดการน้ำเพื่อควบคุมปริมาณดอก สัปดาห์ที่ 1 หลังออกดอก โดยให้น้ำอย่างสม่ำเสมอทุกวัน</p> <p>2. ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายดอก เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วย อิมิดาโคล พริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p> <p>3. จัดการเพื่อส่งเสริมการพัฒนารวมผลและเพิ่มปริมาณผลผลิตคุณภาพ เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วย อิมิดา โคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p>	<p>1. ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูทำลายผลมังคุด เช่น เพลี้ยไฟ พ่นด้วย อิมิดา โคลพริด 10 % เอสแอล อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร</p> <p>2. ควบคุมปริมาณผลต่อต้นให้เหมาะสม ถ้ามีมากกว่า 50 % ของยอดทั้งหมด ให้ใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 3-5 กก./ต้น หวานได้ทรงพุ่ม เพื่อให้ผลร่วง เหลือ 35-50 %</p> <p>3. จัดการปุ๋ยเพื่อส่งเสริมการพัฒนารวมผล ดังนี้</p> <p>- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 12-12-17+2 หวานให้ทั่วทรงพุ่ม 1/3 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม</p> <p>- เพิ่มปริมาณการให้น้ำ จาก 80 % เป็น 90 % ของอัตราการระเหยน้ำจากภาชนะน้ำชนิด A</p> <p>- พ่นปุ๋ยทางใบ อัตรา 30-40 มล./น้ำ 20 ล. จำนวน 3 ครั้ง ทุก 7 วัน</p> <p>- ให้น้ำ อัตรา 80 % ของอัตราการระเหยน้ำจากภาชนะน้ำชนิด A ทุก 3 วัน ต่อเนื่องจนถึงเก็บเกี่ยว</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องมือ ตะกร้อผ้าทำแบบพื้นตั้งและพื้นนอน เพื่อป้องกันไม่ให้ผลมังคุดร่วงหล่นหรือกระแทกรุนแรง</p> <p>เลือกเก็บเฉพาะผลสุกแก่ในระยะสายเลือก เก็บไว้ให้มีร่ม ทำความสะอาดผล ขูดยางที่เปลือกออก และคัดแยกคุณภาพก่อนจำหน่าย</p>	<p>1. จัดการปุ๋ยเพื่อชักนำการแตกใบอ่อน</p> <p>2. ใส่ปุ๋ยคอกโดยหว่านได้ทรงพุ่มในอัตรา กก./ต้น เท่ากับ 4 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยเคมี 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา กก./ต้น เท่ากับ 1/2 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มหรือใส่ตามค่าวิเคราะห์ดิน</p> <p>4. คลุมโคนด้วยเศษซากพืช</p> <p>5. ตัดแต่งกิ่งด้านข้างตัดยอดส่วนที่สูงเกิน ตัดกิ่งประธาน หรือกิ่งรองออกด้านละ 1-5 กิ่ง</p> <p>6. กำจัดวัชพืช</p>
ปกติมังคุดจะเริ่มให้ผลผลิตประมาณปีที่ 7 หลังปลูก		มังคุดใช้เวลา 4 เดือนหรือประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเงาะในฤดู (ภาคใต้/ภาคใต้ชายแดน)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของเงาะ				
		ตุลาคม – ธันวาคม	มกราคม - กุมภาพันธ์	มีนาคม – เมษายน	พฤษภาคม – มิถุนายน	กรกฎาคม - กันยายน
		(เตรียมต้นหลังการเก็บเกี่ยว)	(เตรียมต้นก่อนการออกดอก)	(ระยะออกดอก)	(ระยะผลพัฒนา)	(ระยะเก็บเกี่ยวและจัดการหลังเก็บเกี่ยว)
การเตรียมการ	การปลูก	90 วัน	60 วัน	60 วัน	60 วัน	90 วัน
<p>1. การเตรียมพื้นที่ โดยการไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบและขุดร่องระบายน้ำในแปลง</p> <p>2. การเลือกต้นพันธุ์ ต้นพันธุ์ที่นำมาปลูกได้จากการตอนกิ่ง การทาบกิ่ง การติดตาที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง</p> <p>3. ระยะปลูก ระยะปลูก 8x8 หรือ 10x10</p>	<p>1. เตรียมพื้นที่ปลูก ขุดหลุมกว้าง ยาว ลึก ประมาณ 50X50X50 เซนติเมตร ถ้าดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำควรมีขนาด 1X1X1 เมตร ผสมดินปลูกด้วยหินฟอสเฟต 2 ก.ก. ครอบงนมและปุ๋ยคอกแห้ง 10 ก.ก. กลบลงในหลุมให้ระดับดินสูงกว่าระดับเดิม 20-25 เซนติเมตร</p> <p>2. การปลูก วางกิ่งพันธุ์ตรงกลางหลุม กลบดินให้สูงกว่าระดับเดิมไม่เกิน 1 นิ้ว อย่าให้สูงถึงรอยแผลที่ติดตา ใช้ไม้เป็นหลักผูกยึดกิ่งเพื่อป้องกันต้นล้ม</p>	<p>1. ตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งกระโดง กิ่งเป็นโรค และแมลงทำลาย กิ่งในทรงพุ่ม กิ่งไม่สมบูรณ์ เพื่อมีการแตกยอดใหม่</p> <p>2. การกำจัดวัชพืช ทุกครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย</p> <p>3. การใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-3 กิโลกรัมต่อต้น เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของต้น</p> <p>4. เฝ้าระวัง ป้องกันกำจัดหนอนคืบกินใบ แมลงค่อมทอง และโรคราแป้ง ราสีชมพู</p>	<p>ช่วงปลายฝนให้ปุ๋ย 8-24-24 การให้น้ำเพื่อกระตุ้นการออกดอก โดยให้น้ำอัตรา 30-35 มิลลิเมตร แล้วหยุดเพื่อรออากาศภายใน 7-10 วัน หากตายอดมีการพัฒนาและสีของตาเปลี่ยนจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลทองก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งหนึ่งในอัตราเท่าเดิมเพื่อเร่งการพัฒนาของตายอด แต่หากพบว่า ตายอดพัฒนาจากสีน้ำตาลปนเขียวหรือเขียวน้ำตาล ต้องหยุดให้น้ำและปล่อยให้กระทบแล้งอีกครั้งหนึ่ง</p>	<p>1. ป้องกันกำจัดศัตรูทำลายช่อดอกและผลเงาะ</p> <p>2. การช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล โดยการเก็บละอองเกสรมาผสมน้ำฉีดพ่นให้ทั่วทั้งต้นตัวเมียหรือการใช้สารควบคุมการเจริญเติบโต</p> <p>3. การจัดการปุ๋ยและน้ำเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของดอก</p>	<p>1. ป้องกันกำจัดศัตรูทำลายเงาะ</p> <p>2. ช่วงระยะการเจริญเติบโตของผลควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ หากน้ำไม่เพียงพอจะทำให้ผลเล็กลีบ เปลือกหนา</p> <p>2. กำจัดวัชพืชทุกครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น และก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือนให้ใส่ปุ๋ยสูตร 12-12-17-2 หรือ 13-13-21 หรือ 14-14-25 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้นหว่านให้ทั่วทรงพุ่ม</p> <p>4. เฝ้าระวังการทำลายของเพลี้ยแป้ง หนอนเจาะขั้วเงาะ แมลงวันผลไม้ และโรคราแป้ง</p>	<p>1. เก็บเกี่ยวด้วยความระมัดระวังโดยใช้กรรไกรคมและสะอาดตัดช่อผลหรือขง จากนั้นขนย้ายไปยังโรงเรือนภายในสวนหรือในที่ร่ม</p> <p>3. ตัดแต่งโดยตัดขั้วผลให้มีก้านติดอยู่ไม่เกิน 5 มิลลิเมตร ในกรณีจำหน่ายเป็นผลเดี่ยว</p> <p>4. ตัดก้านช่อผลให้ยาวไม่เกิน 20 เซนติเมตร เงาะแต่ละช่อควรมีผลติดอยู่ไม่ต่ำกว่า 3 ผล มีตรวมกันน้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ในกรณีจำหน่ายเป็นช่อ</p> <p>5. คัดแยกผลเสียหายหรือผลมีตำหนิออก</p>
ปกติเงาะจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 4 – 5		เงาะใช้เวลา 4 เดือน หรือประมาณ 120 วัน หลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ขั้นตอนการปฏิบัติและดูแลรักษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลองกองในฤดู (ภาคใต้/ภาคใต้ชายแดน)

การเริ่มต้นและสิ่งที่ต้องปฏิบัติ		พัฒนาการและการปฏิบัติที่ถูกต้องของลองกอง (ในฤดู)				
		มกราคม-กุมภาพันธ์	มีนาคม-พฤษภาคม	มิถุนายน-สิงหาคม	กันยายน-ตุลาคม	พฤศจิกายน-ธันวาคม
		(ระยะก่อนออกดอก)	(ระยะแทงช่อดอก)	(ระยะพัฒนาผล)	(ระยะเก็บเกี่ยว)	(ระยะหลังเก็บเกี่ยว)
การเตรียมการ	การปลูก	60 วัน	90 วัน	90 วัน	60 วัน	60 วัน
<p>การเตรียมพื้นที่ปลูก</p> <p>1. เลือกพื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ราบน้ำไม่ท่วมขัง ดินเป็นดินร่วนระบายน้ำได้ดี</p> <p>2. กำหนดระยะปลูกที่เหมาะสม คือ 4X6 เมตร หรือ 6X6 หรือ 6X8 เมตร ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่</p> <p>3. การเตรียมหลุมปลูกควรใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีสูตร ฟอสเฟตผสมกับดินเดิมก่อนปลูก</p>	<p>การเตรียมดินเพื่อปลูกและช่วงเวลาปลูก</p> <p>1. ควรใช้ต้นกล้าที่มีอายุ 1 - 1.5 ปี และมีใบแก่ทั้งต้น</p> <p>2. เลือกต้นที่แข็งแรง สมบูรณ์</p> <p>3. ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน</p> <p>4. ทำร่มเงาพรางแสงหลังจากปลูก</p>	<p>1. ใส่ปุ๋ยสูตร 8-24-24, 13-13-21</p> <p>2. ตัดแต่งกิ่งแขนง</p> <p>3. ให้น้ำสม่ำเสมอ</p>	<p>1. งดให้น้ำอย่างน้อย 30-45 วัน</p> <p>2. สังเกตใบลองกองเหี่ยวให้น้ำเต็มที่ 1 ครั้ง</p> <p>3. เมื่อเห็นตาดอกเริ่มให้น้ำสม่ำเสมอ</p> <p>4. กำจัดวัชพืชรอบโคนต้นให้สะอาด</p> <p>5. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น</p> <p>6. พ่น GA3 100 มิลลิกรัม + น้ำ 1 ลิตร เพื่อยืดช่อ</p> <p>7. ตัดแต่งช่อดอกเหลือ 1-2 ช่อดอกต่อกลุ่มดอก ระยะช่อห่าง 25-30 เซนติเมตร</p>	<p>1. ตัดแต่งช่อผล 2-3 สัปดาห์ และ 7-8 สัปดาห์หลังดอกบาน</p> <p>2. เลือกช่อผลที่สมบูรณ์</p> <p>3. ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้นและให้น้ำสม่ำเสมอปริมาณเพิ่มทีละน้อย และหยุดการให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว 20 วัน</p>	<p>1. เก็บช่อผลอายุ 13-15 สัปดาห์</p> <p>2. ก่อนเก็บควรชิมผลที่ปลายช่อแห้งใส หวานแหลม</p> <p>3. บีบผลปลายช่อ รู้สึกนิ่ม</p> <p>4. ควรเก็บในช่วงอุณหภูมิ ต่ำ ช่วงเช้าหรือเย็น</p>	<p>1. ตัดแต่งกิ่งและขั้วช่อดอก</p> <p>2. ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี และใส่ปุ๋ยคอก 20-25 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี</p> <p>3. ป้องกันกำจัดโรคและแมลง</p> <p>4. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ</p>
ปกติลองกองจะเริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 3 - 4		ลองกองใช้เวลา 4 เดือน หรือประมาณ 120 วันหลังดอกบานจึงเก็บเกี่ยวได้				

ระยะการพัฒนารของดอกในไม้ผล 4 ชนิดภาคใต้ (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง)

1. ทุเรียน

2. มังคุด

พัฒนาการของดอกมังคุด

3. เงาะ

พัฒนาการของดอกเงาะ

4. ลองกอง

พัฒนาการของดอกลองกอง

